

200

Т. КУРПИТА

ПРОТОКОЛ ГОВОРИТЬ

МЗД.
69.

К 935

Теодор Куршіта

ПРОТОКОЛ ГОВОРИТЬ

Історія життя й діяльності
221-го відділу УНСоюзу
ім. св. свщмуч. Степана
в Чікаго

~ 715 356 ~

На вічну пам"ять померлим членам 221-го відділу УНС, що з постійною думкою про долю України відійшли від нас у Господнє царство вічного спокою, та Тим, що залишилися після них апостолами Української істини на неукраїнській землі — на Їхню нев"янучу славу це видання при-свячуємо.

Правління
221-го відділу УНС.

Пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні

Наші щоденні думки

ГОСПОДНЯ МОЛИТВА

Отче наш, іже си на небесіх, да святиться ім'я Твоє, да прийде царство Твоє, да буде воля Твоя, яко на небеси і на землі. Хліб наш насущний даждь нам днесь, і остави нам долги наша, якоже і ми оставляєм должником нашим, і не введи нас во искушение, но избави нас от лукавого, яко Твоє єсть царство, Отца і Сина і Святого Духа, нині і присно, і во віки віків. Амінь.

Ісус Христос

УКРАЇНСЬКИЙ ЄРЕМІЯ ВЗИВАЄ

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
Востануть ажкую мінуту
За Неї Господа моліть.

Тарас Шевченко

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА

Ще не вмерла Україна і слава, і воля
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля,
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонні,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.
Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми браття, козацького роду.

[Текст П. Чубинського, мел. М. Вербицького]

ГІМН ЗСА

О, скажи, чи ще ти бачиш ранком ярким
Те, що ми всі грудьми в боротьбах захишали:
Ті червоні стрічки та ті срібні зірки,
Що для нас в грізний час над фортецею сяли.

Смертний рокіт гранат, кров пожежних заграв
Казали всю ніч, що наш прапор не впаде,
Скажи, чи цей прапор із зір осяйних
Є в вільній землі, над домами місних.

переклад Т. Куртіти

Мое
вступне слово
до всіх!
Хочу стати у віковіч-
ніти пам'яті патріотичних
творців 22-го виділу
УНС в Києві та його
теперішнє релігіозне
написав до скраму
Книжечку.

Робота була така,
що треба було переписати
жовті сторінки протоколів
листування десятиріч і ча-
хнів підставити тисяч
наша наша заокеанська
Україна і що про Україну
думала...

А вова про Україну
думала більше, ніж ми,
вова українська еміграція.

Вона створила саму
основу, що нині дихаємо
та живемо. У першій
нашій заокеанській емі-
грації наслідують лише
великі приклади.

Перша частина цієї
книжечки була друкована
в "Свободі" в травні 1959,
а друга публікується тут
знову.

Дуже дякую Паші Ф.
Васильовському та М.
Шнікуну, що з їхньої
ініціативи я цей скрам-
ний збірник написав.

Т. Куртіта

ТЕОДОР КУРПІТА

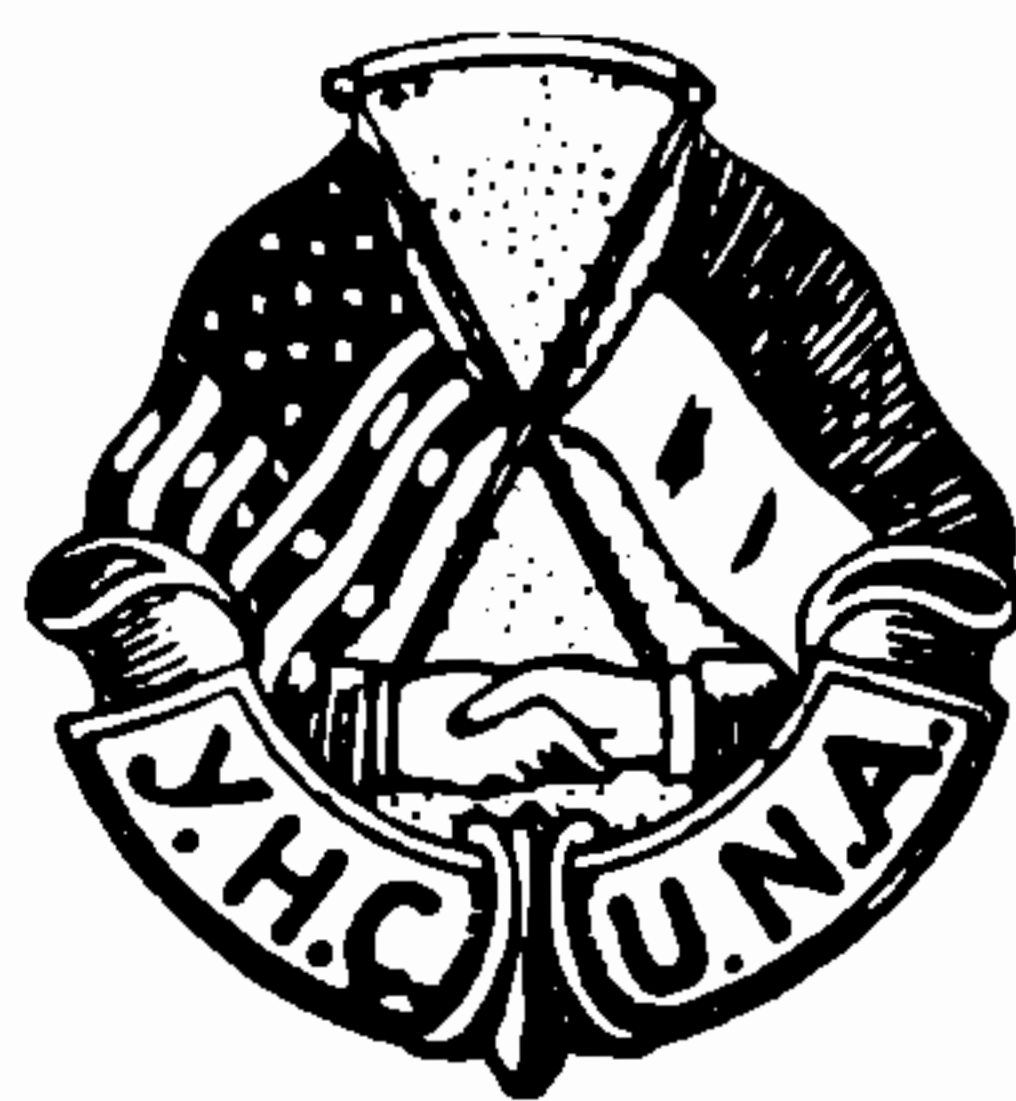
ПРОТОКОЛ ГОВОРИТЬ

**221-й Відділ УНС ім. свщмч. Степана
в Чікаго**

**в своїх протокольних книгах
1908 — 1968**

Доповнена фотокопія з "Свободи".

ІЛЮСТРОВАННИЙ ЗБІРНИК

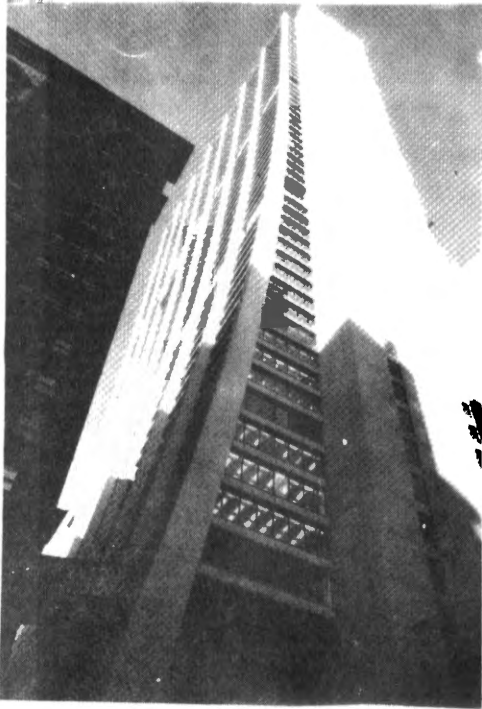

**ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОДНИ
ІМ. ПРЕСВИТЕРА У СНА
CHICAGO ILLINOIS**

Чікаго

Видано фондами 221-го відділу УНС

1969

У 60-річчя 221-го відділу УНС в Чикаго

Хоч ми безкрилі рідні журавлі
Серед конструкцій, розросту і грузу,
То теплий полон Рідної Землі
Ми чусь з діл Народного Союзу.

То він в часах жахливої нітьми,
Як ми втекли за море з пут неволі,
Провадив нас, обдертих і пімих,
Крізь темінь шахт до світла і до волі...

Він батьком був... Учив нас слів і ком
Та вказував, чому була руїна...
Він нам сказав чим є "Кобзар". Франко,
Що є Тризуб і що не Україна...

Коли наш люд зривався з кайданів
І зміну кров замінював на крию —
Союз тоді не посилав нам слів,
А щедрих жертв простягнув правину...

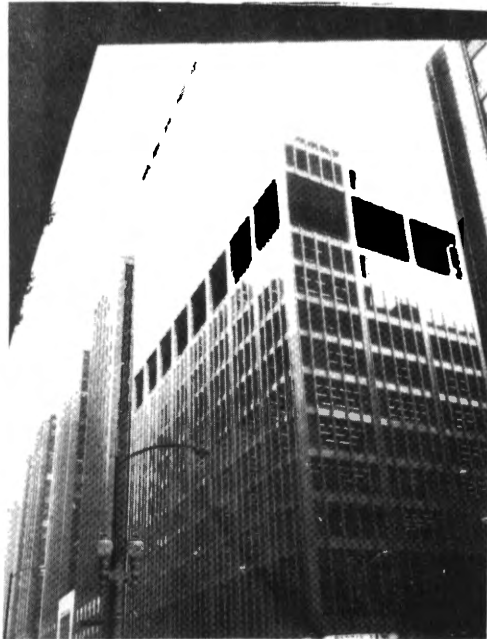
Коли ляхи нас били й світ мовчав
Та вся Європа Київ призабула —
Тоді Союз про нас усіх кричав
І закликав нас витягати дула...

Як рідний Хуст зорею заяснів
І здійснювались мрії срібноусті,
Союз тоді, у ті воскресні дні,
Душею був в Мукачеві і Хусті.

Коли з ярма пішли ми у Діппі
Й лишили все, здобуте в поті й крові,
Союз тоді слав суми нескупі,
Щоб нас спасти від морду і мордовій...

Тому тепер, без грацій і без муз,
Говорю так, щоб Україна чула:
Я з тими є, що лучить їх Союз,
І там я є, де є Тарас Шпікула.

Тому хай квітне наша Друга Січ
І полк її — полк 221-ий
Та нас веде крізь Всеслов'янську Ніч
До предків мрій закінчених довершень.

Умерти можна із утіхи,
Свій стрівши тут клаптик стріхи...

Заставка львівського Апостола І. Федоровича з 1564 р.

ПРОТОКОЛ ГОВОРИТЬ

ЧАСТИНА ПЕРША

Той гідний називатися
людиною у нас,
Хто дбає про народ,
про край свій повсякчас.

Алішер Навої

На латинське Різдво, тобто на 25 грудня Господнього 1958 року, припадав на Братство св. Степана, на відомий 221-ий Відділ Українського Народного Союзу в Шикаго 50-літній ювілей його жертвенного й плодovitого життя.

Підготівляючись до гідного відсвяткування тих знаменних роковин, звернувся до мене широкознаний союзний діяч, головний радний УНС, пан Тарас Шпікула, що багатьох років справно виконує тяжкий обов'язок фінансового секретаря того Відділу, із оригінальною пропозицією. Запропонував мені віддзеркалити в довшій ювілейній статті життя й діяльність Братства св. Степана на підставі протокольних книг. Значить — простудіювати протоколи із засідань Управи Відділу від 1908 до 1958 року і на підставі того матеріялу змалювати правдиве обличчя шикагівської союзової клітини.

Гідний похвали задум пана радного знайшов у відділовій братії повну підтримку. Схвалив його передсідник Відділу Ф. Васильовський, дир. Д. Німилевич, проф. І. Михальцевич, рекордсмен секретар С. Гоцелко та багато інших, що розуміють значення такого задуму і дорожать славою свого Відділу.

На оригінальну пропозицію я радо погодився.

Погодився тому, що вона оригінальна, що я сам маю честь бути членом „Відділу Шпікули“, а потретьє — до пам'ятників минулого завжди ставився і ставлюся з великим респектом.

Люблю минуле за його безповоротність.

Останнє, що примусило мене не відмовитись від тієї нелітературної роботи, це моя любов до... почерку людського письма. Незвичайно люблю графологію.

Протокольна книга 221-го Відділу УНСоюзу, що лежить переді мною, не є фотокопією існування, думок, держань та поривів тільки тієї однієї клітини нашої відомої й високоzasлуженої громадської організації. До найменшої коми так представляється графікон життєвого пульсу й усіх наших Відділів, усіх наших товариств і всієї нашої національної збірноти. Так виглядає й тисячолітній протокол нашого народу — історія України.

На пом'ятих пожовклих листках покладено українською рукою незретушовану й до болю вірну відбитку нашої збірної душі. На сині рядки сторінок нанизано прихвильним чорнилом квітки палкого патріотизму й болючої національної несвідомості, неголословної релігійності й літеплого відношення до справ рідної Церкви, логіку дійової аргументації та патос хуторянського балакунства.

Нанизано те все, на що ми ніколи не вбогі і що ніколи не дозволяє нам погодитись у нашому національному реченні на спільний ефективний присудок.

Ті обшарпані протокольні записки є не тільки неперевершеним документом нашої національної психи, нашої віри й маловірія, нашого запалу й байдужності, наших перемог невдач, але й величним обеліском слави Українського На-

Книги — морська глибина...

*Теодор Курпіта читає протоколи
221-го відділу УНС.*

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В ЧІКАГО де народився 221-ий відділ УНС.

Перші наші українські поселенці в Чикаго відкупили від данців той дерев'яний будинок при Бішоп і Супіріор ст. за 8.000 дол., щоб зробити з нього Руську греко-католицьку церкву ім. св. Николая. Перша наша Служба Божа тут відбулася 26. січня 1906 р.

/ Нарисував І. Котис за вказівками д-ра С. Коція /

родного Союзу, що в справді сугубо темну нашу імігрантську ніч, не зважаючи на дуже несприятливі обставини, зовнішні і внутрішні атаки, конфесійні і жупанатські, станові і повітові, губерніяльні і зростові ворогування ніколи не втрачав наміченої цілі і ніколи не збочував із своєї раз обраної благословенної дороги. Ідеали союзової організації, гасла, що просвічували її основникам, як чарівний талісман, збережено до сьогодні. Їх поширено й поглиблено. Листини протоколу — це лавровий листок тим, що на безпросвітньому морі української еміграції були її маятником, тим, що ніколи не схиляли український національний прапор. Ніколи і нікому.

Протокол

Засідання Бр. сов. Ар. Сієсрона з д. 25/12 1908

Брацтво сов. Ар. Сієсрона зішлю
зорганізоване через орб. о. М. Кривинського та сус-
влюдає М. Баба зі сусідуючим класом.
Мих. Негодовскій - и. Орієнтов - Ник. Лис -
Ур. Міллер - Ілько Багій - Ур. Холодний -
теод. Димидюк - Ів. Мотилук, Єв. Пашан
Ром. Кондрайчук - Мих. Лобойко - Сим. Сімань
Ів. Рейсукій - Теод. Жіналовскій - Ант. Береза
Мих. Ревілік - Ів. Сивко - Андр. Гауцук
Ів. Ціхонь - Вас. Кайтрук - Андр. Малишук
Петро Малишук - Ів. Курчій - Сім. Нелюк
Вас. Лисманчук - Мих. Масловскій - Ів. Фредак
Вас. Тарновскій - Ол. Мельник - Ник. Коваленко
розом зогл. Ойці класи суть єко завига
пашелі того нового Брацтва.
До гол. Уряду суть вибрані на оден рік

Мих. Негодовскій	предс. засі. пр.	Сим. Сімань
Андр. Гауцук	кас.	
Ів. Мотилук	секр. засі.	Іоанн срашій в
Николіа Лис	Контр-рекор	
Ром. Кондрайчук	" "	

Зібрано д. 25. Дес. 1908. \$11.25

Перегортаючи сторінки „Книги протоколів”, я з жалем переконаюсь, що повної історії життя і творчих поривів членства 221-го Відділу не вдасться задовільно представити.

Не вдасться з вини протоколянтів. Не все в протоколах записане, як діялось і говорилося, і не все так говорилося і діялось, як вони записали.

Деякі рекордові секретарі довші справи, обговорювані на зборах, часто зафіксують у протоколі одним імлістим реченням, що в ньому бракує або підмету, або присудка... Не рідко бракує в ньому одного й другого.

Що, наприклад, може сказати читачеві таке зреферування справи: „Про читано лист від орди на біяту і на тім Предсідател замкнув Мітіньк з молитвою Бого родице Гіво”. Або: „Вив'язалась дискусія і ще много порушувано сних справ”. Чи вкінці: „одноголосно ух валено внесок доб. в Лоняка”.

Читаючи це, не знаєш ні змісту листа Спископського Ординаріяту, ні на яку тему велась дискусія і яких саме „ще много порушувано справ”, і ніяк не можеш догледатися, який внесок поставив добродій Василь Лоняк.

Не раз буває, що члени покликаються на винесену минулорічну ухвалу, а її в протоколі з минулого року зовсім немає. Шукаючи її, повертаєш ще рік назад і добуваєш те ще один рік, і пропаща справа. Як камінь у воді.

Читаючи різномодні почерки й різномодні способи вислову людської думки, часто навіть не можеш розгадати, про що властиво на даній сторінці йде.

Тоді приходить це все розбирати серцем. Повертатись на 50 літ назад. Повертатись до потеклих джерел української імміграції у ЗДА.

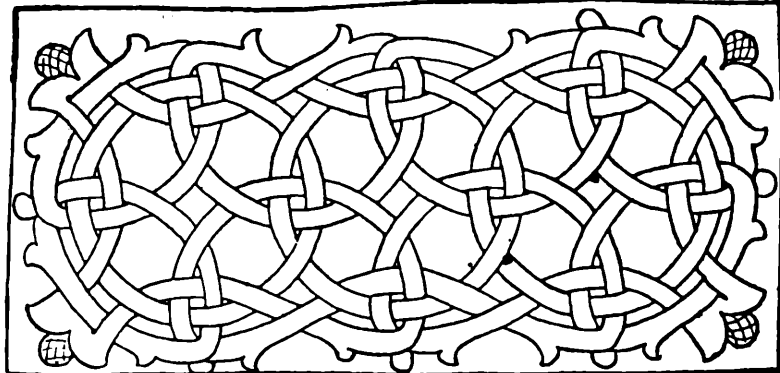
Знаючи їх, починаєш розуміти ті вбогі протоколи. Вони набирають вартости історичного документу. Історії прозрівання національної свідомости. Набирають вартости життя. Життя приречених, які переступили рубікон смерті і, оживотворені вірою, йдуть.

Звільнімося ж із оков часу й погляньмо на поживілі листки історії української імміграції за океаном.

А зрозумімо не одне...

М. Білинський: Лемківська церква

Заставка Євангелії з Полжині /XVI ст. /.

Немає другої України,
Немає другого Дніпра!

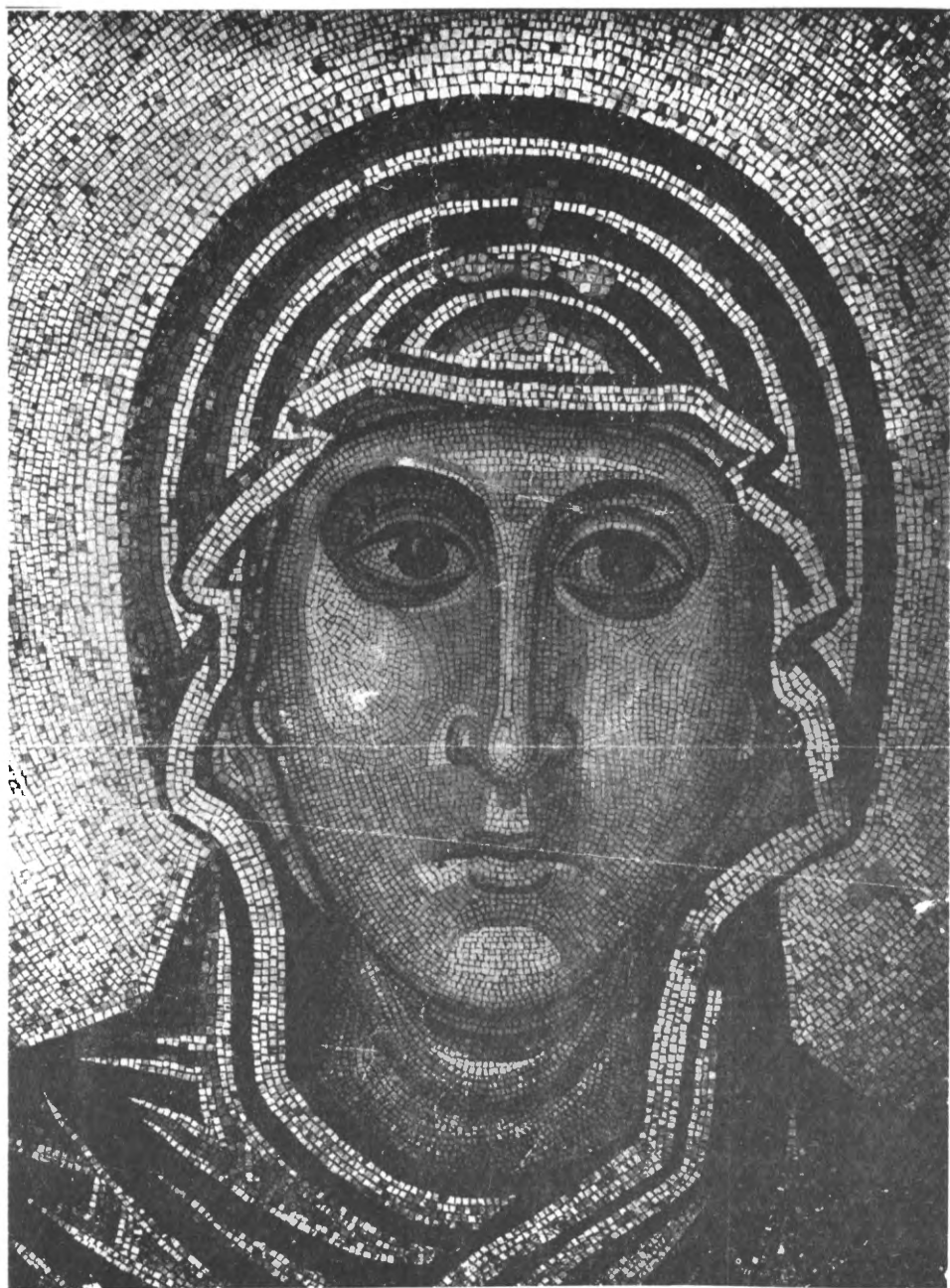
Т. Шевченко.

З історії української іміграції в США

На цю тему знаходимо незвичайно цікавий матеріал у праці „Як формувався світогляд українського іммігранта в Америці” д-ра Л. Мишуги.

З усіх іммігрантів, що прибували до Америки, — пише він, — таки найнещасливішим був український іммігрант, Імігрантами інших націй опікувалися держави чи нації або хоч якісь релігійні чи політичні групи. А українською імміграцією ніхто не цікавився й не опікувався. Тому вона була: припалкова, доривочна, безплатова.

Поети й письменники вже описали ту трагедію, яку пережили іммігранти, що покидали рідну землю й ішли шукати кращої долі за морем. Та ті їх описи є тільки блідою відбиткою правдивих терпінь. Бо властивого горя, що мучило серце і душу іммігранта на американській землі, де ніхто не описав, і то з цілком простої причини. Не було такого таланту між нами. Тому й не було кому правдиво змалювати ту, таку просту і звичайну річ, яку тут кожен на кожному кроці оглядав, а яка зветься: трагедія іммігрантського життя. Тому та велика й драматична картина з життя тієї частини українського народу, що її вигнало з рідного краю горе, є майже закрита. І вже ніколи відкритою не буде. Вона пішла до гробу разом зі старшим поколінням української імміграції в Америці. А слаба згадка про це залишилася ще хіба на тих пожовклих листках „Свободи” з-перед 50 років, листках, що вже розсипаються. Листки ті сумом повиті, бо вістки, які вони подавали, були часто-густо слізьми облиті, особливо коли описувало, як то одного в копальні засипало, а другому в фабриці руку чи ногу відтало, або як лишилися діти-сироти, що їх добрі люди між себе розбирали, щоб під хатами не жebraли, або щоб їх до чужих сиротинців не забирали, де мусіли б пропасти для свого народу й своєї віри.

Софійська "Оранта" що досі молиться за Україну

Пускався наш селянин у далекий світ, роздумуючи над тим, чи це справедливо ліщитувати бідному чоловікові ос-

танню корову чи забирати хату. Від'їжджав із згадкою за тими, що спочивають під липами на цвинтарі. Від'їжджав із журбою за жінкою і дітьми, що їх оставляв. А молодшим може не сходила з думки ще й та дівчина, що то до серця припала. Від'їжджали в світ, не вміючи здебільша ні читати, ні писати. І не знаючи, з якого народу походять та де той народ живе, скільки його і яка його історія й культура. Знали тільки, що родились і жили в горах, які були для них рідним краєм. Любили ті гори. І гаряче любили свою мову і пісню. Шанували передані їм батьками звичаї й обичаї, придержуючись їх вірно під час свят, весіль, хрестин, поминків і т. д., та найбільше були прив'язані до своєї Церкви і свого обряду.

Цілий їх світогляд обертався тільки біля одного: якнай-скорше заробити якнайбільше гроша. Але не про гріш йшло, а про поле і хату. За той гріш можна було врятувати кусник прадідного поля. А як у кого вже не було ні поля, ні хати, то можна було заробити стільки, щоб стати наново, або й перший раз господарем у селі.

Новий край, до якого вибирався наш імігрант, його не цікавив. Він цікавий був тільки на гроші, які міг там заробити. Газет чи книжок він тоді не читав. Чув тільки про „Сонники”. І того одного радо слухав, коли хто читав із „Сонника”. Що це с „читальня” — не знав. Про театральні вистави, концерти, відчити чи віча — не чув.

Ніякими громадськими справами він ніколи не займався. Суспільних справ ніхто ніколи з ним не обговорював. Не знав він теж нічого про якісь робітничі організації й не чув про якісь страйки. Але суспільне горе відчував. Тільки рятунку не бачив. Тому шукав його — в коршмі, де запивався часто до непритомности — з розпуки і безрадности.

Коли слухати оповідань наших найстарших імігрантів, що перші торували нашої іміграції шлях до Америки, то волосся стає на голові. Так пише „Свобода” з 17 жовтня 1895 р., додаючи, що можна було доказати в Америці чудес, якби і пізніші імігранти вказували таку саму силу волі й таке завзяття, як мали їх наші піонери. Бо колись, як оповідає один із перших імігрантів у „Свободі”, бувало так:

Заки українець, приїхавши до Америки, допитався до своїх краянів, мусів перетерпіти всяку нужду й біду, голод і холод, а часто переплачував це життям і гинув десь у незнанім місці, в лісній ярузі, а тіло його накрила хіба впала зогнила деревина.

Не раз кілька імігрантів насліпо пускалися пішки в далеку дорогу до країнні, бо, маючи кілька центів, дорожили ними як мільйонами, бо цього вистачало тільки на хліб, щоб у далекій незнаній дорозі і між чужими людьми та в неспокійному краю з голоду не згинуть. У ясний день Божий ховались бідолахи наче розбіїтники, по лісах, бо якби був їх хто стрінув на битім шляху в подраній гунці, в чорній полатаній сорочці, з запалими від голоду очима, невмитих, з довгими кудлами, то втікав би з переляку, або стріляв би, як до дикунів. Та бідний імігрант не зважав на те, а з вірою в Бо-

Ігорська Богородиця – опікунка українського війська

га, з одним зогнилим качаном кукурудзи або кусником спліснілого хліба, що його фармер викинув, ішов сотки миль, через ліси і дебри, дряпаючись по скалах, перескакуючи потоки, поки доходив до своїх людей, що його вмивали, прибирали, годували і про роботу для нього старалися. Як

ті перші християни за панування поганських царів і їх намісників жили в безустаннім страху й трепеті, скриваючись у катакомбах, непевні за своє майно і своє та своїх дітей життя, так і наші браття в перших початках української іміграції не були ні на хвилину спокійні за своє життя.

Ікона Врубля — перлина українського ренесансу

М. Новицька: Мати

Як же ж виглядав тоді цей новітній Вавилон, цей славний Нью Йорк?

Ален Невінс пише, що другого такого поганого міста під мешкальним і гігієнічним оглядом не було тоді в цілім християнськїм світі. Але особливо небезпечним був той Вавилон для молодих наших дівчат, що приїжджали без уся-

кої опіки. Навіть не можна собі уявити, що то діялось в початках нашої іміграції, коли „Свобода” ще в 1909 р. жаліється, що стільки наших дівчат пропадає навіки, попавши невинно й неспівомо в руки поганців-агентів торгівлі дівчатами, які схоплюють їх відразу при висіданні з корабля і запроваджують до публічних домів у неволю, з якої нема вже виходу.

Уже в 60-их роках нараховує цитований вище автор у самім Нью Йорку яких 12,000 проститутток. Пізніше відносини не покращали ні в Нью Йорку, ні деінде, бо перепис із 1880 року виказує, що 185 міст зголосили, що мають публічні дома, а решта не хотіла дати на це відповіді.

У Нью Йорку бували тоді такі часи, що йим правила Темені Гол, в ексекутивнім комітеті якої засідали: один засуджений убивник, один звільнений від обвинувачення за вбивство, чотири професійні шулери, 6 членів гангстерської банди і т. д.

Олекса Повстенко: Мазепина башта в Київській лаврі.

У 1881 р. відраджували приятелі Теодорові Рузвелтові навіть кандидувати до ньюйоркської легіслятури, бо політика в Нью Йорку і в стеїті була ведена не джентльменами, а „шинкарями, кондукторами кінних трамваїв і їм подібними”. Найгірше, що ніхто не протестував проти того всього.

Та були винятки. Такі, яких тоді ставили перед суд, а яким тепер ставлять величаві постументи. Це був славний провідник пресбітеріян д-р Чарлз Г. Паркгорст, що виголосив 14 лютого 1892 р. у своїй церкві славу проповідь, звернену проти корупції міських урядовців. Закликаний перед суд для переведення доказу, обходить із нараженням життя три тижні доми розпусти й злочинств і виступає в новій проповіді з 284 заприсяженими зізнаннями, які виказують, що є спілка між злочинцями й проституцією та найвищими урядовцями міста й поліцією, що злочинство — це властиве ремесло поліцаїв, що сам посаджик міста і його шайка ведуть провід у тім злочинстві, що ті, які називають себе сіллю землі, дбають не про чесноту, а тільки про свою кишеню, що Темені Гол виставляє всі уряди на продаж, і що вибори в місті є нічим іншим як нагодою для поліцаїв поповнювати злочинство, річ ясна, в інтересі Темені Гол.

ОДИН З ВЕЛИКИХ СОЮЗОВЦІВ

о. С. С. Орти́нський,

Перший український єпископ в Америці, покровитель і почесний член У. Н. С. (1908).

ІВАН ФРАНКО
(рисунок арт. мал. Ю. Буцманюка)

Наш імігрант бачив високі будівлі, душився в сонуху сутерен, відчував на кожнім кроці порядок, опертий на грефтярстві й корупції, але не знав, звідки те все береться і як від нього боронитися.

Щоб уявити, як почували себе перші наші імігранти поза Нью Йорком, автор наводить цікаву ілюстрацію о. С. Макара з Шамокіну в Пенсилвенії, куди десь коло 1880 р. зайшли наші піонери.

У Шамокіні, — пише о. Макар, — застали українці поляків з Познанщини, до котрих звичайно вдавалися в комірне, бо як „грінори“, не знаючи англійської мови, лише з ними могли порозумітця. Та поляки, що мабуть, перший раз побачили таке диво, як українець, не могли зрозуміти, що це за звір, і стали їх дрічити різного роду прізвиськами, поштуркувати, робити їм всілякого роду пакості, а коли котрийсь із українців показувався на місто, то не тільки самі кидали за ним каміння викликаючи „гунгерісн“, але ще й англійських людей намовляли до того. Кожен із українців мусів належати до польської парохії, а то й колекту точно сплачувати бо кожний поляк під утратою неба не смів держати ніякого українця, який не належав би до польської громади.

Борис Крюків: У Києві на Подолі — олія.

Вкинці українці взялися будувати свою власну церкву. Та як тільки польський священик Кльоновський довідався про це, наступної неділі вчистив проповідь, кидаючи громи на українців, що посміли відлучуватися від польського костелу, а при кінці проповіді підняв руки вгору, просячи Бога: „Русіні бендон ставяць божніцен! Просьми Бога, жеби сси їм помешали сизики, як пиши бабильоньскей всжи”

Та не помогли закликання: народ діпняв свого — стверджує о. Макар у „Свободі” ч. 45 з 1897 р.

Живучи в таких обставинах, — пише д-р Л. Мишуга, — бідні наші емігранти, що були „чорним кретом у копальнях Пенсилвенії”, вислали до старого краю, як подас „Діло” з 1894 р. „дивне і наївне” письмо. Ось воно:

„Ми тут, владико, зайшли дамі, хоч незрячі. Але не зовсім ми ті самі, що „в краю” бо до того щось нам бракує. Бракує нам Бога котрого ми розуміли б, котрого лиш по-свому могли б чтити. Ти, владико, отець нам і тут, бо отець української Церкви, хоч ми з заходу України (автори лист-та лемки — Т. К.) і не з твоєї дієцезії. Тож просимо: дай нам з краю духовних і дай благословення на будову церков, хай на чужині масмо все, чим свята наша Україна”.

На те, як подас „Діло”, вислано зі Львова таку відповідь: Зложіть перше гроші до банку. Ну, і український імігрант зложив. Тоді львівський митрополит, пізніший кардинал Сильвестер Сембратович, вислав до Америки о. Івана Волянського, що перший почав об’їздити українські оселі в Америці й заохочувати імігрантів будувати свої церкви, де могли б почути й слово рідне та де могли б знайти розраду серця в неодних злиднях. Він об’їхав тоді всі важливіші українські колонії від Нью Йорку аж до Мінеаполісу і

о. Іван Волянський

перший український церковний і народний організатор
в Америці.

Колорадо. З його приїздом почали організувати по різних місцевостях церковні комітети, і в той спосіб положено перший зв'язок під організацію українських громад.

Праця о. Волянського не була легка. Від 1898 р. почало напливати до Америки велике число священників із Закарпаття. Були це люди мадярського виховання й мадярської культури, що говорили між собою тільки по-мадярськи, не мали найменшого поняття про правдиве минуле нашого народу, не знали, хто ми і чий ми діти, навіть не хотіли того знати, і сторонились від тих галицьких священників, що поставили в Америці перші організаційні кроки та побудували перші церкви. Вони не визнавали ніякої України з Львовом і Кисвом, а визнавали тільки один центр — Будапешт, столицю Угорщини, а нарід туманили Росією й одним російським народом від Камчатки до Карпат. Між тими свя-

щениками почало приходити до завзятої боротьби за парохії, бо кожен новий священник, що прибував з краю, хотів засісти на вже зорганізованій парохії. Доходило до тертя, а й до бійок і взивання поліції. Наприклад, у такій маленькій місцевості як Гейзлетон, Па., було в 1894 р. аж три греко-католицькі парохії, з трьома церквами й трьома парохами, і, як пише Юліян Бачинський, уся „діяльність тїх трьох парохів зводилась до того, що кожен із них виклинає у церкві двох інших, насилаючи один на одного поліцію”.

До того ще треба додати перешкоди „які робили о. Волянському й іншим нашим священникам айриські єпископи” що на доноси польських священників забороняли їм сповняти священничу службу. Агітація йшла головно з тієї причини, що українські священники жонаті, а тут католики такого не чували і навіть не хотіли про те чути. І не хотіли знати, що була якась Унія з Римом та що греко-католицьким священникам вільно женитися.

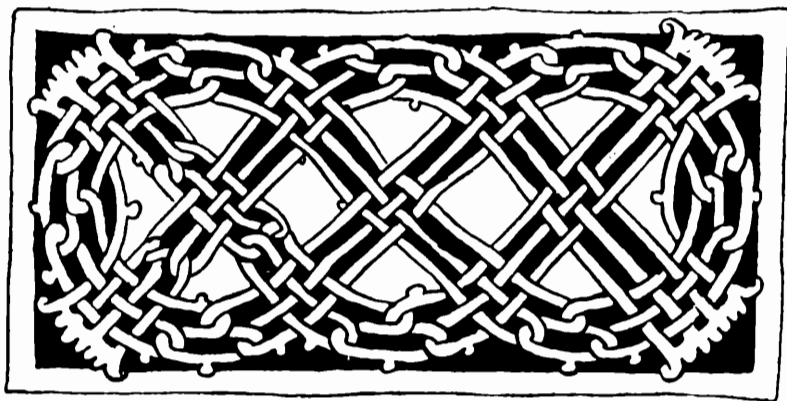
У зв'язку з цим подас о. Н. Дмитрів у „Свободі” ч. 21 з 1904 р. ось що:

„До таких самих учених, а може злобних мудрагелів, належав і айриський архієпископ Патрик Расн із Філадельфії. Тому то архієпископові поїхав представитись о. Волянський, а юрисдикції від нього не жадав, бо мав її від свого митрополита С. Сембратовича. Архієпископ Расн довідавшись, що о. Волянський жонатий, не тільки не хотів його знати, але ще й наказав своїм римо-католицьким священникам у Шенандоа (де о. Волянський був парохом української католицької церкви — Т. К.), польському, литовському й айриському, щоб його з амвони викляли...”

Супроти цього не можна дивуватися, що „українського священника висмівано, а коли він ішов вулицею, то плювали на нього, мов на якого прокаженого, та що похоронити українця на католицьким цвинтарі було найбільшнім оскверненням для того місця” (о. С. Макар у ч. 48 „Свободи” з 1897 року).

На цьому кінчаю трагічні виписи з блискучої й хвилюючої праці д-ра Луки Мишуги. Я навмисне навів їх обширніше, бо вони глибиною своєю правди якнайрельсфніше ілюструють причини шукання нашої першою заокеанського імміграцією захисту й порятунку від незавидного своїм положення, від бур та громів чужої негостинної землі, куди перекотиполем кинуло їх лихоліття з медом і молоком пливаючої їхньої батьківщини.

Вони силою своєї наглядної переконливості якнайкраще засвідчують, чому постав Український Народний Союз і ті всі його відділи, до яких ми, нова українська політична імміграція, приїхавши на готове чи майже готове, здебільша належимо й запальчиво критикуємо деякі недотягнення наших бідних і темних великих попередників.

Заставка Унівської Євангелії з 1582 р.

Вони прийшли назустріч чорним ерам
Із думкою про рідний край і дім...
І тим великим, світлим піонерам
Належить ся глибокий наш поклін.

О. Стюарт

Листки під рентгеном

Братство св. Степана, 221-ий Відділ Українського Народного Союзу в Шикаго, засновано на латинське Різдво 25 грудня 1908 року. Його засновником був о. Микола Струтинський, парох тутешньої української католицької церкви, неструджений церковний і громадський діяч, одий із наших письменників у ЗДА, автор повісти „При битій дорозі” і досить популярної серед наших заокеанських улюбленців Мельпомени тематично цікавої драми „Страйк”.

Не мало праці вложив у зорганізування Відділу й Михайло Вабій, дяк тієї церкви.

Братство св. Степана, себто 221-ий Відділ УНС, не було першим на терені Шикаго. Тут уже росли й розвивались дві його посестри: Братство св. о. Ніколая, сьогоднішній 106 Відділ УНС, засноване 1 червня 1906 р., і Сестрицтво Пресвятої Богородиці, 125-ий Відділ УНС, засноване 15 березня року Божого 1908.

Їхнім основоположником теж був о. М. Струтинський.

Що спонукало наших імігрантів закладати Відділи Українського Народного Союзу й горнутись під крила союзової збірноти — не треба писати. Про це говорять 65 річників „Свободи” та „Пропам'ятна книга”, видана в 40-річчя Українського Народного Союзу, про яку ми вже згадували і з якої наводили ширші фрагменти. Вони якнайширше подають ті мотиви і якнайпереконливіше їх обоснують.

Членство в рядах Українського Народного Союзу — це на ті часи була одинока законна форма захисту й боротьби за право існування української людини за морем. Це догма, що її ніхто не в силі заперечити.

Як відомо, кожен союзний Відділ провадить „Книгу протоколів” своїх місячних чи надзвичайних зборів. Книга таких протоколів 221-го Відділу лежить переді мною. Дорожу тими цінними свідками минулих літ, і мені незвичайно присмню взяти їх до прочитання. Взяти їх під рентген своїх очей і серця. Розуму і чуття. З іншими критеріями, з іншими факторами до них не можна підходити й про них говорити.

Як на перший погляд виглядає такий союзний протокол? Виглядає просто. Старий, пожовклій, обшарпаний папір. На ньому незграбні кострубаті слова, під ними сліди твердих мозолястих робітничих рук. То тут, то там рештки присохлих до паперу 50-літніх окрушок хліба насущного та посивілих волокон тютюну. З поодиноких карток виступає Бог і людина, добре роби — добре буде, любов до рідного краю й місця поселення, щирий патріотизм і мала національна свідомість, любов до себе і ближнього, добро організації і погляд на власні задні колеса.

Загальне враження: вихід з темної ночі. Показник, як ми в короткому часі довідались, що ми мусимо жити і мусимо діяти. Що ми українці, і що нам треба всіма засобами допомагати справі визволення Рідної Землі. Сірі мазки безпросвіття, з яких дуже швидким темпом виринули зовсім скристалізовані форми нашого національного обличчя. Це радісний показник нашого постійного прямування вгору. До прав нації.

З першого протоколу довідуємось, що членами-засновниками Відділу були такі особи: Жидовський Михайло, Смаль Семен, Ріпецький Іван, Хінальський Теодозій, Сливка Іван, Гащак Андрій, Ціхон Іван, Которщик Василь, Молочник Андрій, Кутний Іван, Молочник Петро, Доманчук Василь, Масловський Михайло, Федик Іван, Тайновий Василь, Мельник Олекса, Ковалишин Микола, Лабойко Михайло,

о. Микола Струтинський

Учнівський хор Катедральної Школи св. Отця Николая під диригентурою сестри М. Юстини, ЧСВВ

Кондратюк Роман, Потан Яків, Дмитрух Теодор, Холодницький Гриць, Багрій Ілько, Міллер Гриць, Ляс Микола, Філіпів Йосиф, Мотлюк Іван і Паславський Іван.

„Організатором репрезентувався Михаїл Бабій, дяк при церкві св. О. Николая, котра то містилася на улиці супірі-йон і Бікердай”...

Із 30-ох перших членів залишилось у Відділі до кінця 1910 р. тільки 8. Але на місце зневірених приходили нові, що поповнювали проріджені відділові ряди.

На сторінці 173-ій читаємо, що „джулай 9 суспендовано через ухвалу члена Івана Мегаса, що говорив проти віри церкви і священника сі слова противились статута брацтва”...

У 1912 р. Відділ нараховує вже 74 членів і ухвалює купити за 125 доларів прапор, за 10 доларів десять метрів землі „під площу Сокола Батька у Львові” та заснувати фонд Рідної Школи.

У 1915 р. виносить ухвалу „аби не робити балів в часі як в Галичині війна, але добровільно складати до каси по 25 центів 10 окт”. Крім цього читаємо, що „в октобру ухвалено на оборону Січинського 10 доларів”, а в 1916 р. „потерпівшим в війні в Галичині 30 доларів”. Відділ ступнево зростає. У 1919 р. є вже „членів 162 і 1 новий”, і з рамени Відділу ведеться дипломатичну роботу в обороні далекої Батьківщини. Занотовано в протоколі, що заплачено за телеграму до Вашингтону 5 дол., а до Парижу 28.80. Змісту телеграм не подано і не подано їхніх авторів. У 1920 р. Відділ ухвалює 57.25 дол. на інвалідів української армії, 100 доларів на голодуючих у Галичині. У 1921 р. висилас в друге телеграму до Парижу за 15.60 дол. „Внесено Іваном Чучманом 14 серпня, щоби купити Український бонд за 250 дол. Йосиф Тлійницький (вносить) аби купити за 500 дол. Ухвалено голодуючим в Галичині 50 дол. На фонд бідних в Галичині на руки Горожанського комітету 101.50 дол. На студентів в Празі на руку Смальстоцького 37.50 дол.” У 1922 р. заплачено за третю телеграму до Парижу 20.36 дол., „ухвалено на українських інвалідів 25 доларів, дано 25.00

дол. на сироти як був Митр. Шептицький, на негайну поміч в старім краю 25.00 дол. Поміч Богданови Лепкому збірка 22.45 дол. скаси 5.00 дол. разом вислано 27.45 дол. Для Емігруючого Хору Кошиця 20.00 дол. На бідних в Галичині лютий 61.00 дол. новембер 25.00 дол."

Зростання нових членів і нових пожертв іде з року в рік. Відділ багатіє. За 25 літ свого існування Відділ у числах представляється так:

Допомог виплачено членам на суму \$10.286.25, вислано до рідного краю \$1.417.15, дано на народні цілі в Америці \$1.408.65. Фонди роздобувано з членських вкладок, добровільних пожертв і імпрез. Майно Відділу таке: у готівці \$2.852.95, в Будівельно-Позичковому Товаристві „Дніпро" \$1.148, в українських бондах \$250, позика на Січовому Домі \$425, разом \$4.675.95, інше майно вартости \$150. Братство зорганізувало при церкві Січовий Дім, церковну оркестру і українську школу. За своє чвертьсторіччя Відділ зростає так: У роках 1909—1910 прибуло 48 нових членів, у 1911 р. 23, а в роках 1912—1913 придбав секретар Тимко Кривов'яз 72 нових членів. Іван Гайович, секретар у 1914—1922 рр., приєднав 144 нових членів, а в 1927 р. 12. Ілля Шпікула, під час свого урядування в роках 1923—1935 збагатив Відділ новими 90 членами. Тарас Шпікула від 1931 до 1934 рр. приєднав 157 нових членів.

За совісну працю для добра УНСоюзу деякі предсідники й секретарі Відділу були нагороджені Батьком Союзом. а саме: Д. Гайович одержав у 1914 р. ланцюжок до годинника, а в 1916 р. пам'яткову медалю; Іван Карпа в 1916 р. ланцюжок до годинника, а Т. Кривов'яз шпильку до краватки; Ілля Шпікула був нагороджений у 1925 р. золотим перстеном, а Тарас Шпікула в 1934 р. другою нагородою УНСоюзу; у тому ж році і сам Відділ одержав другу нагороду за найбільше число нових членів, приєднааних за час ювілейної кампанії.

*Як умру то поховайте
мене на могили
Серед стіту широкого
На вулиці мійій,*

Автограф «Заповіту» («Як умру»...)

Це, очевидно, милозвучна офіційна статистика, що своїм змістом присмню вражас кожного, хто з нею запізнається. Але самі члени до Відділу не приходили, гроші самі не складались, числа не підсумовувались і Відділ сам від себе не багатів. Тут не подано неофіційної сторінки відділових здобутків. Не подано, скільки труду вложено в прислужування нових членів, скільки витрачено слів, годин і громадського запалу, щоб перевести не один позитивний внесок, скільки змарновано енергії, щоб засвідчити те, що не повинно вимагати жадних заходів та зусиль.

Переглядаючи листки протоколу, бачимо людеи великої душі та гарячого серця і сіру кричущу дрібноту. Людеи, що палають запалом до високих діл, і людеи, зовсім байдужих до будь-якої громадської роботи. Зустрічаємо людеи, яких ніхто ніде й ніколи не згадус, а які не тільки будували та розбудовували Братство св. Степана, але й двигали на своїх раменах престиж УНСоюзу.

Чи легко доводилось працювати й добиватись успіхів, говорить „Книга протоколів“. Розгорнімо її, хай вона сама буде свідком. Її слово достовірніше, ніж наше. Вона — краплина нашої історії.

Протоколи 221-го Відділу писані різними людьми, різними чорнилами й різними стилями. Включно із патентованими

Манастир св. Михайла (церква св. Дмитра) в Києві

Євхаристія. Деталь ХІ ст.

ним безстиллям. Вони нецікаві й цікаві, короткі й обширні, опрацьовані й писані нашвидкуруч. Так, як усі людські діла...

Ось один із них:

„Протокул з дня 10 Падоліста 1929. Понеже члени не явилися на Мітін і Мітінгу жадного не відбулося тільки Секр. Фінансовий зібрав Місячні в кладки від членів котрі прибули”.

Фрагмент із другого:

„Мітінг от ворив Предсідател з моли Богородице Гіво. По от вореню мітінгу секр. Рекордовий Прочитав Протокул з Минувшого Місяця по прочитанню протокулу Предсідател поспитав чи все сст в протокулі записано як було ухвалено Минувшо- Місяця. по короткі дискусії вніс внесок Мосійчук по пер Гавлічинські щоби протокул був прийнятий прийнято одно голосно. Згодом забрав голос Ізидор Левтюх і заявив ми ся чванимо що наше брадство велики і найбільше членів мас але як прийде яка робота то в брадстві одиниці робят не ті що літами в брадстві стоять але ті котрі пара років до него вступили і де яка ухвала ухвалится они такі заходи робят щоби ті у хвали перемінити” (стор. 15).

Ось закінчення третього протоколу з 8 вересня 1929 р.:

... „також предсідател прочитав лист в Комітету Лижівців, над котрим то листом застановилися усі члени і ухвалили що Ми не масмо з ними нічого до Гіла Ми самі знаємо і Без них куди гроші вислати і сще другі Важні Брацкі справи вили порушені ато як пітнік і инші справи, а на кінець вніс внесок Николай Сеничин попертий Сидорчук щоби Мітінг замнуте Предсідател Мітінг замкнув змолитвою під твою Миліст Прибігасм. А Сер. Фінансовий збирав дальше

місячні в кладки".

Не всі протоколи такі меланхолійні, як ці. Є й з температурою. Є й такі місячні сходи членів, що хоч їх замкнув „председател мітингу з молитвою Під Твою миліст прибігасм Богородице Гіво, а Сер Фінансовий збирав далі місячні викладку" (стор. 11), їх відгомін довго блукає між членством Відділу. І шкодить їм, Відділові, Союзові й загальній українській справі. На 27-ій сторінці читасмо, що на місячних зборах рекордовий секретар „Григорій Чикало заявив, що він за Календар не є зобов'язуючий Платити бо в статуті нема а решта всі в кладки він сповняє. Председател заявив що ми маєм поступати після статута і що голова Управа скаже член має слухати. Гайович заявив щоби секретара суспиндувати і нового вибрати. На сім Председател Мітингу закінчив з Молитвою Ойче наш і секретар і касиєр з бидали Місячний розміт".

Хоч „і секретар і касиєр з бидали Місячний розміт", то УНСоюз, маючи напевно сотки таких рекордових секретарів по своїх Відділах, рішив у 1933 р. здержати друкування власних календарів, бо їх не було кому читати...

Та члени домагаються не тільки усунення з посту рекордового секретаря. Є й гірші випадки. На 173-ій сторінці читасмо, що в 1911 р. „в Октомбру Суспендовано Председателя Івана Гвоздя за переступлиня статута параграф 336.. відмовляв членів від брацтва до гайдамаків"...

Не кращої долі зазнає й сам основник 221-го Відділу о. М. Струтинський як член Редакційної Колегії УНСоюзу. Члени висилають до Союзу протест, „аби О. Струтинського з сунити з редактора". Мотивів протокол не подає.

В протоколах віддзеркалений і погляд членів Відділу на роль „Свободи", пресового органу УНСоюзу. У прото-

Борис Крюків: Перед походом. Олія.

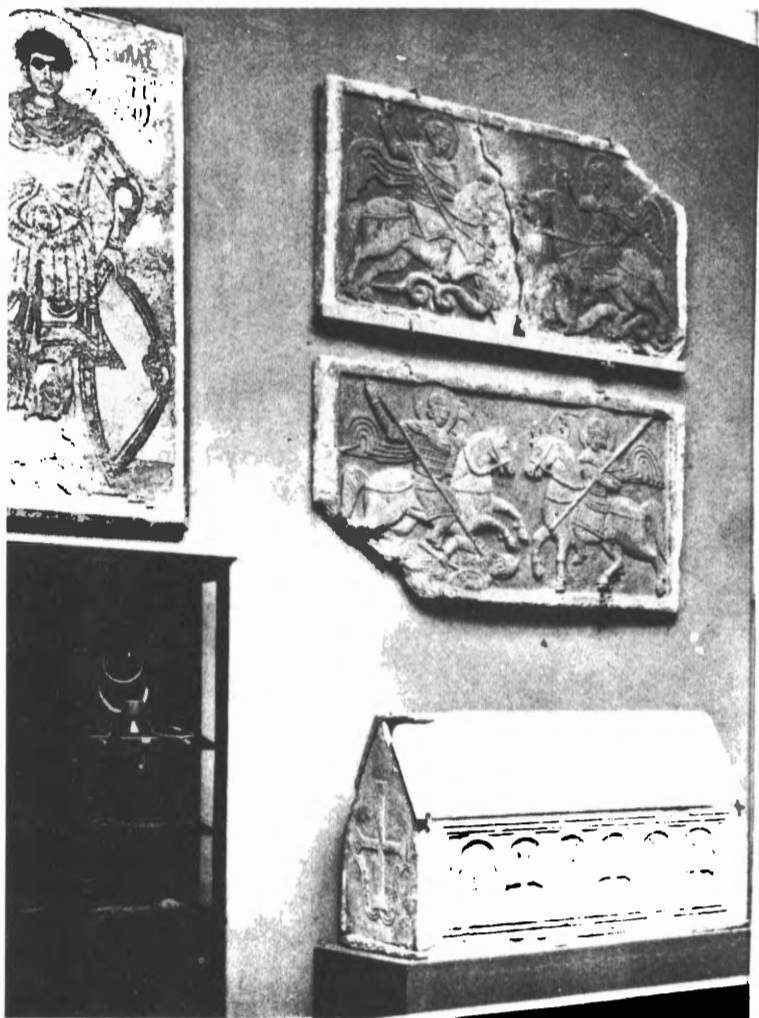
Михайло Дмитренко: Біля криниці

колі з дня 11 березня 1928 р. читаємо: ... „тут зайшла дебата в справі Часопису Свободи котрий то Орган видас за-помогова організація а жадна політична Барабаш заявив що на Мітінгах Брадских не вільно забирати голоси в справі церковні і політичні і заявив Барабаш а чому Орган Свободи не забирає справи організаційної али Майже в справі Політичні і роздорний Предсідател заявив що що в часописи написано то член Єсли хочи то най читас а Єсли не хочи то най не читас. Чикало Кажи що так с член платит за часопис а до часо пису голосу не має али після статута Мас за Часо пис Мас платити над сею Деботою голосованс не було” ...

На сторінці 202 занотовано „внесеня брата Кривовяза аби від нестися до головної канцелярії щоби в ті газетці Юкрінен Вікли що друкуюся для молодіжи більши писали Пропаганги за приєднання молодіжи до Союзу ніж патрийотизму, бо они мають перебрати ни за довго організацію в свої руки”.

Крім звичайних місячних зборів членів, відбуваються й надзвичайні для полегдження надзвичайних справ. Вони, як видно з тексту протоколу, тривають коротше й не мають традиційного релігійного обрамування. Ось приклад:

„Протокул з Надзвичайного Мітін ку котрий був скликаний (4. III. 1927 — Т. К.) в справі помершого члена В. Петришиного. котрого. Секретар. доб. Іван Гапович, Суспендував. і в тім часі помер. Хотяй перед смертю Коли прочитав в часописі Свободі що ест суспендований так его жена зараз. заплатила. а Секретар не повідомив Головний Уряд... По доших обговорах і оскарження Секретара Фінансового. Івана Гаповича що іно зіста Секретарем і зле поступив, бо від разу. 10 членів Суспендував на чім Мітінг закінчив Предсідатель. Григорій Чикало, секр. рекор.”.

Рештки мистецьких творів із знищеного Михайлівського монастиря.

Н. Сомко: Перемога Виговського над москалями 1659 р. під
Конотопом

Не всі протоколи місячних зборів відзначаються таким неவிбагливим стилем. Є й значно кращі. Є між ними й такі, що вже навіть після першого їх прочитання відразу знаєш про що в них іде. Це протоколи, що їх писали такі рекордові секретарі як Василь Лоняк, Тимко Кривов'яз, Дмитро Гой і Петро Лучків. Без закиду фіксують життя Відділу чергові рекордові секретарі — д-р С. Кочій, інж. С. Куропась, Михайло Баран і інші. Протоколи Михайла Барана дуже педантичні.

Та не всі члени 221-го Відділу вдоволені з таких, на мою думку, кращих протоколів. Ось факт:

... „Перечитано протокол з минулих зборів над яким вь язалась велика дискусія бо протокол не був записаний як слід, після вказівок параграфу У. Н. С. статута. Внесок п. Григорія Матвієва попертий п. Яр. Бас аби протокол уне-
важнити в комплеті задля причини що в протоколі нема зарековдовано хто ставив кандидатів на делегатів і нема чи хто їх поперав. Другий внесок ставив п. Лоняк попер п. Лю-
бас щоби п. інж. Куропась (тобто автор протоколу!) допи-
сав поправку хто ставив кандидатів і хто поперав вне-
сок” (стор. 266).

Уся та велика дискусія кінчається тим, що інж. Куро-
пась дописує поправку „після вказівок параграфу У. Н. С.
статута”, тобто „хто ставив кандидатів і хто поперав вне-
сок”, і тим рятує честь новоприбулого „старюкрайового” ін-
телігента.

Д-р Дмитро Галичин, головний предсідник УНС

Але це не надто суттєве в протоколах 221-го Відділу. Його члени займаються не лише грамотністю „після вказівок параграфу У. Н. С. статута” своїх секретарів, але куди ширшими справами. А їх є багато. І вони різноманітні і не люблять ждати. Це справи суто братсько-допомогового характеру — скільки давати місячно до братської каси, де льокувати сколектовані гроші, як збільшити кількість членів Відділу, чи предсідник може інкасувати гроші, якщо фінансовий секретар зайнятий, чи жінки мають право голосувати, чи небіжчикові (розуміється, членові — Т. К.), що наложив на себе руку, прислугує автомобіль і асиста від братства, що робити, коли доглядач хворих — сам захворіє, і сотки інших подібних справ. Відділ живо інтересується проблемами Рідного Краю, ближчого й дальшого довкілля і не жаліє гроша та крові для оборонних заходів чи оборони З'єдинених Держав.

Ті братсько-допомогові проблеми фігурують майже в кожному протоколі. Їх обговорюється і коментується. Їх точно обмірковується, ухвалюється й записується в протокол, щоб згодом на їх підставі неодному членові братства допомогти в прикрій ситуації. Про винесені рішення в цих братсько-допомогових питаннях зайво писати, бо вони членам Відділів, УНСоюзу добре відомі і в „Книзі протоколів” разом зібрані на сторінках 78, 99-100, 325-326.

Справи ближчого, рідного довкілля займають у „Книзі протоколів” багато паперу й не менше записаних слів. На перший план висувається церква св. о. Миколая, найкращий культурний здобуток українців католиків Шикаго, яка постає майже рівночасно з 221-им Відділом і з ним зв'язана своїми парохіянами та своїм парохом, заслуженим союзником, о. М. Струтинським. Тому зв'язкові присвячена чи не третина протоколованих справ, що ними займався Відділ кількадесять літ.

Листкуючи сторінки протоколів, помічасмо, що 1 травня

Українська католицька церква св. отця Миколая в Чікаго

1911 р. Відділ купує за 22 долари для церкви „синочник”, 1912 р. за 25 дол. чашу, в травні 1913 р. жертвує 80 дол. на будову церкви, 1921 р. дає вдруге на ту саму ціль 25 дол., 1923 р. складає на малювання церкви 50 дол., 1924 р. ухвалює 50 дол. „на дах”, 1926 р. складає 25 дол. на перерібку дому „для сестер”, 1927 р. внасиговує 10 дол. на чищення підлоги в церковній залі.

У протоколі з 9 жовтня 1927 р. нотує рекордовий секретар Гр. Чикало, що на місячні збори членів прийшов парох церкви враз із церковним урядом і запропонував, „чиби Братство не взяло одно вікно в церкві”. Ясніше висловлюючись, чи не могло б братство уфундувати для нової церкви один вітраж коштом, як згодом довідуємось, 1,250 доларів. На поставлену пропозицію ніхто не відізався. Щойно — читасмо далі — „по від ході Уряду Церковного забрав голос Василь Лоняк і зачав Критикувати уряд парохіяльний і О. Тарнавського, що як уряд парохіяльний може ся упоминати в Братства, щоби Братство малювало вікно чи церков, і ще розмаїте виговорював на проти церкви так само і Іован Карпа хоч Предсідател ім вяснював розмаїтими способами і до жадного кінця не мож було межі ними прийти”...

Та не зважаючи на сильну опозицію двох впливових членів — пропозиція о. пароха Тарнавського знаходить прихильників і належне місце в денному порядку багатьох чергових зборів.

Читаючи „Протокул з дня 12 Падолиста 1927”, зустрічасмо в цій справі виступ Ізидора Левтюха, який, між іншим, каже: „як я чую то на церковне вікно уже Братство є ще 1925 року ухвалило взяти ату чую знову Суперечка заходи щоби не брати чи се не встидно для нашого Братства то всі Братства Можут узяти а чому ми не. чи жми не не членами Братства і церкви чи братство булоби ся так розвинуло і хвалилося тілко членами як би не ст ся церква. подумайте самі і чи та церква не вартує від нас помічі коли нас оню просит. в справі вікна забрав (ще) голос Михайл

Ізидор Левтюх — діяльний член 221-го відділу УНС

*Катедра св. Юра у Львові,
собор Львівського Верховного Архиепископа-Митрополита*

Биряк і заявив. Мене то се дуже дивус. ухвала що до вікна зайшла с ще 1925 року. і ухвалено що брадство Св. Стефана Мас узяти вікно. і ухвала запала що члєн мас зложити доляра на вікно і декотрі члєни зложили али мало. а решту мас ся дати з брадскої каси али внашим Брадстві то все сст так що раз ухвалюют а ухвали не виповняют. Мене то дуже дивус заявив Биряк чому то уже 3 тий Мітінк дускусию провадят по Мої думці булоби так раз ухвалено і раз виконо. Стефан Мусійчук заявив... коли вікна сут на сплати по найлудше щобе Брадство зробило який пікнік албо бал а як не мож буде на час сплатити то на члєнів розложити і се дасьт ся зробити".

Довгу дискусію щасливо закінчує громадянин Левтюх. Він пропонує „в порозумінню з другим Братством взяти вікно” й примірно виконати свій почесний обов’язок. З огляду на пізню пору цю пропозицію члени радо приймають. На наступних зборах члени відкладають справу „купна вікна” на річні збори, бо, згідно з рішенням членів з 1926 р., місячні збори є компетентні ухвалювати пожертви тільки до висоти 10 доларів. На річних загальних зборах 15 січня 1928 р. ухвалено влаштувати літом пікнік і весь прибуток з цього пікніку вжити на ту ціль. 12 серпня 1928 р. з жалем стверджує передсідник Відділу, що з тієї імпрези прийшло лише 337 доларів 50 центів, і треба буде на кінцеву сплату того вікна відступити половину чистого зиску з відзначення 20-літнього ювілею Відділу, який повинен відбутися в листопаді біжучого року. 13 січня 1929 р. віддають загальні збори полагодження тієї справи ексекутиві трьох братств (св. Степана, св. Миколая й „Провидіння”), які спільно взяли на виплачувати кошти вітражу. 11 січня 1930 р. „ухвалено робити старання і збірку на докінчення церковного Вікна, котре ще не все залачено”. 11 січня 1931 р. „по довшій дискусії ухвалено щоби перейти спис членів і зажадати, щоби кождий член заплатив \$1.00 долара так як було ухвалено тому рік”.

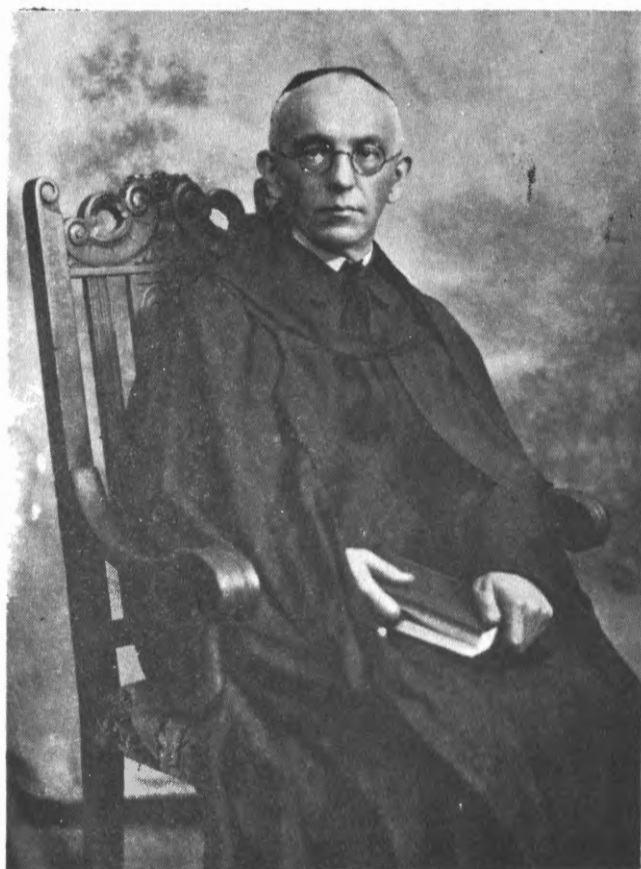
о. Григорій Грушка,
перший редактор „Свободи”.

Д-р Володимир Сіменович,
перший світський народний робітник-
інтелігент в Америці і голова
Просвітної Комісії У. Н. Союзу.

13 вересня 1931 р. „Предсідатель завзивав членів щоби
взяли участь в балю котрий устроюють злучені товариства
на вікно. Тут виринула справа про ухвалення 25 дол. на чи-
щення галі минулих зборів”, де має той баль відбутися.
13 грудня 1931 р. предсідник з прикрістю констатує, що
баль приніс лише 49 долярів 27 центів чистого прибутку.
10 січня 1932 р. секретар річних зборів П. Лучків пише в
протоколі: „Справу що до вікна в церкві віддано Екзекутиві
до полагадження”. 8 березня 1932 р. подає Мартин Барабаш,
що на 3-ох товариствах, „котрі зобов'язалися вікно вима-
лювати ще позістає 288 дол. І. Шпікула запитує длячого
має коштувати 1450 дол. накопи мало коштувати лише 1,250
долярів. Барабаш пояснює, що за плян длятого ціна піднес-
лася”... 12 червня відпоручники 3-ох братств ухвалюють

на ту ціль черговий пікнік. 11 червня 1933 р. „ухвалено внесок брата М. Барабаша і Чернопиского щоби зробити на виплати вікно пікнік. се віддано для уряду і брата М. Барабаш". Із протоколу під заголовком „Збори з 13 августа 1933" довідуємось, що з того пікніку „чистого приходу було 115.38 дол. віддано на руки Отця Журавецького котрий дав посвідку. а ще остало довгу на вікно 102.80 дол." Для 13 травня 1934 р. місячні збори постановляють урядувати на сплату довг, wraz із іншими братствами черговий пікнік. Протокол з 18 липня 1934 р. подас, що на тому пікніку „зробили чистого доходу 78 д. так що ще зістало довгу 26 д. виходит на братство 8.75 д. Внесок брата І. Шпікули аби дати скаси і зробити конец. Внесок Барабаша аби ще можна продати кілька тикетів тим котрі нибули на пікніку. Внесок Беряка щоби продати що можна а решту дати скаси. Відтак приступило кількох членів і купило 9 тикетів що зр-

Впр. О. Е. Теодорович — засновник української школи в Чикаго

было 3.15 д. а 5.60 позістало довгу. Справа ни скінчена”.

Слушною патетикою закінчує рекордовий секретар свій протокол. Справді „справа ни скінчена”, але скінчене вікно. Чудовий вітраж у церкві св. о. Миколи горить каскадою барв досьогодні й стоїть пам'ятником вложеної віри і труду тих, які рішилися на ту коштовну мистецьку окрасу рідної святині далеко від скиб рідної землі.

Але на тому протоколі взаємовідносини церкви й 221 Відділу не кінчаються. Хоч у Відділі змінюються члени Управи, а в церкві парохі, співжиття обох українських інституцій триває далі і далі виходить обом їм на користь і славу.

Тимко Кривов'яз, пишучи протокол із чергових річних зборів, занотовує на 154 сторінці широким неслухняним почерком: „... прийшла прозба від Чина Отців Василін, з прозбою прийшов Ігумен От Федорович аби позичити два тисячі доларів на сплату довгу нашої церкви котрому реченєць виходит і рати мусит шукати грошей де є можливо а з том прозба єст брацтво Стефана. Дизкусії виявляла ся досит довга. Матвій Григорій внесок аби позичити на короткий час \$2,000 поперали сю точку внесення Ізидор Левтюх, Барабаш Март. Рурка Мих. Тарас Шпікула просив аби не ви-фосував мітінг усіх грошей. Те саме говорив прдс. Карпа аби сго при уряді не оставити без цю найменше 300.00 долъ.

Д-р Лука Мишуга
Редактор „Свободи”.

Тарас Шпікула

Дальше говорив Др. Смук аби дати на якесь формальне внесенс 1000.00 а опісля що як уряд брацтва міг еще до позичити 500.00 долъ. Внесок зформовано звучав: Щоби позичити тисячу долъ. на %3 пр. на рік а що уряд Брацтва може допозичити пятьсот долъ. опісля если буде потреба. Наз борах було присутних 61 член і всі одно голосно підняли руки ніхто не був і Ухвалено позичите"...

На зборах 11 лютого 1934 р. фінансовий секретар Тарас Шпікула подас, „що наше братство позичило церкві Святого Отця николая на оден рік 1,500 слівно тисячу пятьсот на тим услівю що 500 дол можем витягнути коли тилько зайде потреба адругу рату 1.000 тисячу долярів від часу дня позички по рокови вцілости. з процентом %4”.

По 5 роках записує рекордовий секретар С. Куропась у протоколі з 19 березня 1939 р.: „Справа грошей в о. о. Василиян — реферус п. Тарас Шпікула. Він доводить до відома що о. ігумен Сенишин повідомив його, що о. о. Василияне небудуть більше платити проценту від 1.000 долярів які во-

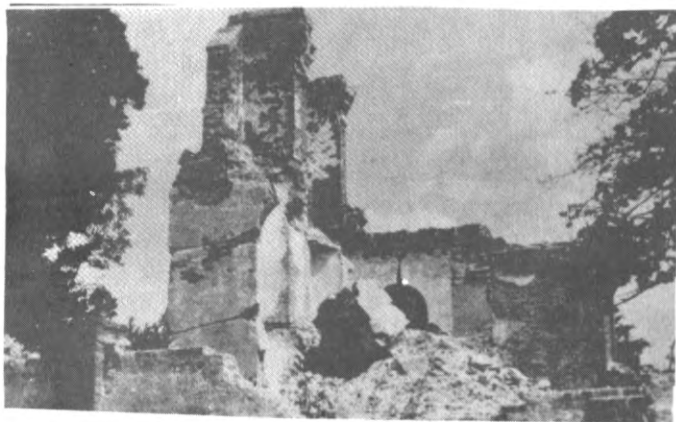
ни позичили у нашім братстві. Готові віддати гроші назад, або держати їх даліше без проценту. В дискусії забирають слово панове Олійницький і Барабаш. На внесення посліднього поперте п. Марцінковським відложено цю справу на другі збори з огляду на мале число присутніх".

На других зборах „предсідник а відтак фін. секретар пояснюють справу... На внесення п. Лоняка поперте п. Марцінковським рішено відібрати від о. о. Василяян 1,000 доларів і віддати до банку. По внесенню надпрограмово говорили до того ще п. Кривовяз і Любас. Перший щоби гроші оставити у оо. Василяян, бо може вибухнути війна і гроші у банках непевні а другий за відібранням грошей"...

Як остаточно рішено пропозицію о. ігумена Амвроза Сенишина найближчі протоколи не подають. Але напевно для обох сторін рішено догідно, бо поправні стосунки між ними існують далі.

У протоколі з 9 липня 1939 р. читаємо, що „о. о. Василяяни просять о жертву на будову пам'ятника з нагоди 950-ліття Хрещення України. Пам'ятник цей має стати на парохіяльній кладбищі і коштувати ме 1,500 доларів. Товариство чи особи що зложать більшу суму гроша на цю ціль буде мати вирите своє ім'я на спеціальній плиті що вмурується на пам'ятник. Пан Олійницький вносить щоби націю ціль ухвалити з каси 15 доларів. Справу розглядаю з одного і другого боку а вкінці рішено прийняти внесення п. Олійницького з тим, що є отворена збірка на цю ціль. На місці зібрано націю ціль 6.50".

На місячних зборах 14 липня 1940 р. секретар відчитує листа з парохіяльного уряду „всправі приїзду єпископа Бучка до Шікаго. о. Василяяни просять наше братство до участі в привітанні єпископа. На внесення п. Лоняка поперті п. Гойом рішено взяти участь... і на цю ціль ухвалено 5 доларів... з тим що як буде треба більше то можна буде на других зборах про це поговорити"...

Руїни української католицької церкви св. І. Богослова в Пискоровичах, Ярославщина, що її знишили 1945 р. червоні польські шовіністи.

Але на других зборах цієї теми вже не порушувалось.

У дальших протоколах зв'язки 221-го Відділу з місцевою церквою не перериваються й тривають по сьогодні. Це дуже відрадне явище і заслуговує на особливе відмічення. Та й бути інакше не може. Живемо ж у часах, коли Церква стоїть на сторожі прав людини й людина мусить стояти на сторожі прав Церкви. Епоха, в якій живемо, найкращий свідок цього твердження. Кепкувате питання Сталіна, скільки Папа має дивізій, це воістину найновіший крик розпачі світу антихриста перед непоборною силою Христової Церкви.

Справа, яка з черги займалася в „Книзі протоколів“ не мало місця, це справа „Союзового Сиротинця“. Як відомо, на річному засіданні Головного Уряду УНСоюзу в лютому 1927 року ухвалено вибрати комітет Сиротинця, якому припоручено зайнятись пляном його організації та роздобуттям відповідних фондів. Головному Урядові йшло про те, щоб створити захисток для сиріт по померлих членах УНСоюзу, який

Чудотворна ікона Богородиці
в церкві Успення Пресв. Богородиці (1872)
в ПОРОХНИКУ, повіт Ярослав. (Засяння).
Відтворив Лев Грещак 1966

підлювався б полишеними безпомічними дітьми та виховував би їх у рідному релігійному й національному дусі. Цей прекрасний проєкт рятування життя й душі беззахисної української дитини на чужині знаходить широкий відгомін у протокольних листках і кидає яскраве світло на розуміння нашими людьми цієї важливої громадської проблеми.

У протоколі з 10 липня 1927 р. читаємо:

Михайло Парашук: Портрет В. Стефаника, 1906 р.

„Предсідател вияснив членам що головна управа Союзу прислала Пушки щоби збирали члени Межи людьми гроші на Укр. Народ. Союзу Сиротинец. По довгі дискусії над самими Пушками іодні члени заявляли що нам кільки сиротиньців Треба забирали голос Іван Тремба Мартин Сипко і другі члени що ми Сиротинец Масм оден другого нам не треба той оден спомагати Васил Лоняк заявив щоби попитати той Сиротинец і Союзу. і по довгих обговорах і Сварнях вніс внесок добр. Шпікула по перте Бойком щоби пушкє відіслати на зад з відкі прийшли на що всі члени ся згодили. Посім зайшла дискусия як має ся з роботи і поступити з тим що Секретар примусово. при збиранню. в кладок. збирає, по доляру на сиротинец. вті справі зайшла довша дискусия по довгих обговорах членів вніс внесок. Шпікула по перте Гуральчиком що хто хочи то нехай дасьт а хто не хочи то на се нема силуваня. Григорій Матвіїв вніс внесок що котрий член зложив доляра а если з хочи відібрати то має Секретар Фінансовий з вернути попер. Василь Лоняк. Тимко Кривовяз. вніс внесок і заявив що ся ухвала зайшла на річнім Мітіngu, що член має зложити доляра на Укр. Нар. Союзу Сиротинец а ви типер хочити ухвалу змінити. Мартин Сипко за явив що на се с піврічний Мітіньг що ухволу ся удобряє альбо ся зміняс. і Предсідател поспитав Сипка чи се внесок робит сипко заявив так. Предсідател дав під голосованєс оба внескі...

Отож Більшистю голосів перейшло. що Секр. Фінансовий примусово не Може збирати Олейницікє вніс також внесок що річного внеско не мож зміняти на ди сим внеском ниhto не голосував. Білше членів Було не втиралних. По

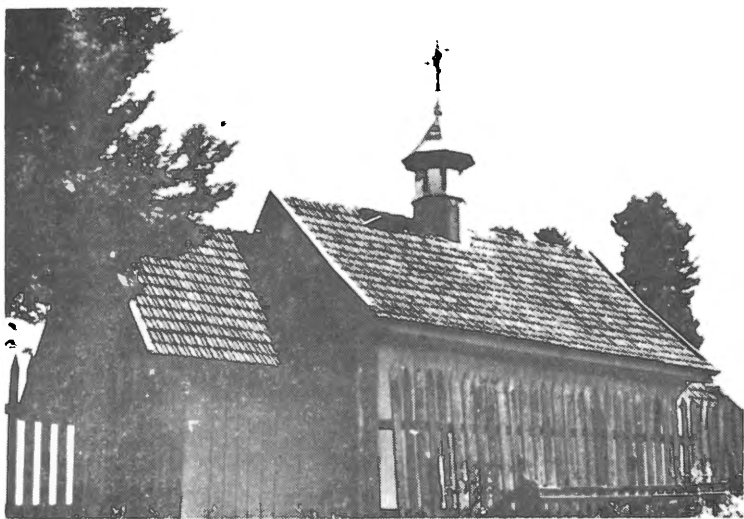
В. Січинський: Церква в Пряшівщині, 1939 р.

бути далі контролером і по причині що члени не поступають так як мають поступати і Мають ух вали всі сповняти"...

Хоч рекордовий секретар зазначає, що „Мітинґ закінчив Предсідател з Молит вою Богородице Гіво", то справа

Святослав Гординський: Гуцульські музики. Темпера.

Українська церква в Антоніо Кандідо, Парана,

Союзового Сиротинця на святих словах молитви не закінчилась. У протоколі з чергових зборів її стрічасмо знов:

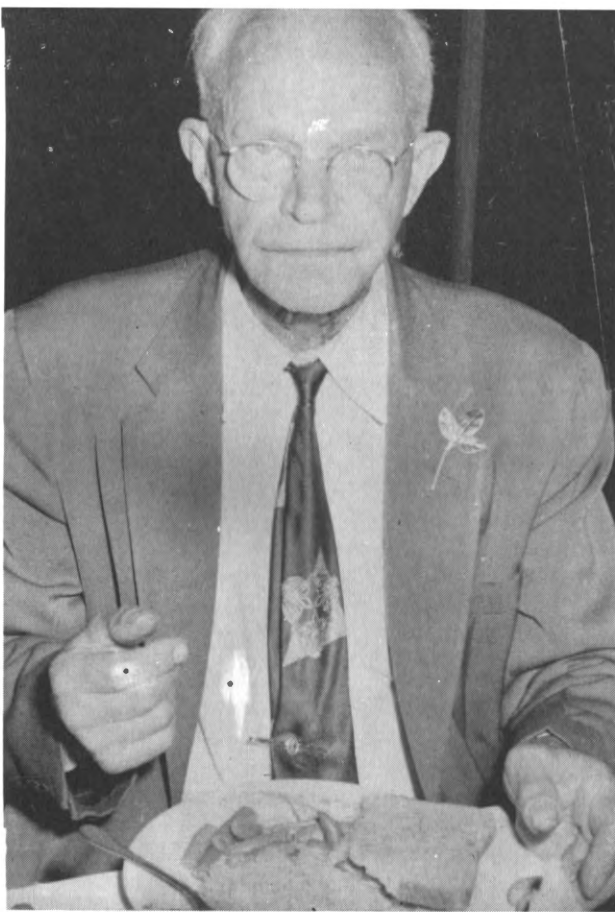
„... по прочитанню протоколу з Минувшого Мітінгу вніс внесок Петро Луцків по пертій Іовном Проциком щоби протокул був прийнятий. Тимко Кривовяз вніс внесок по пертій Іоаном Карпою щоби протокул небув прийнятий. з причини тої що на річнім Мітінгу було ухвалено що кождий член має примусово зложити доляра на Ук. Народ. Союза Сироти неа а на пів річнім Мітінку ту ухвалу зМінили і на що Доброгій Кривовяз. ся не годит і наводив зі статута точки що председател не пост упас після статута. али в жаднім параграфі статута нема зазначено на примусову данину”... додає в протокол від себе рекордовий секретар Григорій Чикало.

„Михаїл Биряк дав поправку. щоби ту точку котра єст з піврічного Мітінку, що до збирання на сиротинец вичеркнути і залишити до річного Мітінку... Кривовяз вносить щоби сей протокул з піврічного Мітінку уневажнити. по довгій Дискусії і сварни і резигнації секр. рекордового протокул прийнято”...

Але внесеною поправкою Михайла Беряка річні загальні збори не займаються, тільки вирішують важливішу від сиротинця проблему:

„... за члена Померлого Спадкосмці дістають з Брадської Каси 50 доляри Караван і Кариджу і 4 члену до винесеня небіщика з хати і на цвинтар ті члени Мають бути плачені з Брадської Каси по 5 доляри так само дістав вінец али на вінец Коли член помре то члени мають зложити по 10 центів”.

Шукаючи в наступних протоколах справи сиротинця, стрічасмо під датою 13 травня 1928 р. такий текст: „Секретар рекордовий прочитав Відозву. від Комітету. Будови Укр. Народного Союза Сиротинця і захисту по прочитанню. Відозви зайшла Коротка дискусія. всі справі бо в відозві єсть зазначино щоби кожден відгїл вибрав Комітет з 3-ох членів щоби ся заняли збіркою на будову Сиротинця по короткій

Тимко Кривов"яз — видатний член 221-го відділу УНС

Дискусії вніс внесок Михайл Микстин щоби ту справу залишити до пів річного Мітінгу".

І залишили... Тільки Головна Управа УНСоюзу не хотіла її залишити на примусовий летарг. У наступному протоколі довідуємося, що предсідник „попросив Секр. Фінан. Василя Лоняка щоби здав справозданє що до него пій-ше головна управа Союзу Лоняк заявив що Союз списує усі сироти по померших членах Союзу і віднеслися до Лоняка щоби з нашого Братства подати кілько сиріт/ся находит по померших членах і віднеслися до Секретара що кожен член Мас примусово зложити дар на Сиротинец всі справі забрав голос доброт. Левтюх і заявив що мене се дивує зі сею справою і если би ми ся добре над сим застановили і добре роздумали то бисмо сказали що нам двох сиротиньців не треба али що оден котрий єстї у Філяделфії і се наш Католицкий сиротинец і яби за тим був щоби сей сиротинец по пирали а що Союз хоче будувати сиротинец і щоби Кожен член примусово складав то здаєт ся що се ся не удаєт у Америці Му-су на ничо нема хіба з охоти то СКорше Можна зібрати а мусово то тяшко".

П. Холодний, старший (1876—1930):
У Гетсманському саду — темпера.

Докази шановного бесідника може її переконують не одного приязного на зборах, але ніяк не змінюють думки про потребу Союзowego Сиротинця найвпливовішого члена „уряду“, тобто фінансового секретаря. У черговому протоколі записано, „що Лоняк в порозумінню зі всіма Братствами Укр. Союза котріся нахогять в Шікаго разом зробити спільними силами якус забаву аможе дасься зробити які инші під приємства. щоби зробити який дохід на будову Сиротинця“. У наступному протоколі з 9 вересня 1928 р. предсідник Відділу М. Барабаш вияснює, що „скликувались всіх Братств Екзекутиви і мала кілька засідан на котрих ухвалено. щоби зробити просбу до Союза і щоби Союз виробив потрібні друки в справі Сиротинця і може ся вдасть з робити Тег дей і шікаго на Сиротинець“...

Після цілорічної мовчанки знов пригадус предсідник членам, щоб виконувати річну постанову загальних зборів, тобто щоб складали свої пожертви на Союзовий Сиротинець. Це саме дослівно фігурує і в наступному протоколі з 8 вересня 1929 року. Але все надаремно. Крім складання заяв, ніхто не складас й цента. Подібний апель ухвалюють і загальні річні збори і місячні звичайні сходини членів у 1931

р.... і... і таки не вдасться Українському Народному Союзові зреалізувати свій вельми доцільний і похвальний задум. Не вдасться з вини членства.

Ми тенденційно не наводимо й навіть не шукаємо дальших записів чергових ходів цієї справи по манівцях протокольних сторінок. Наведених оригінальних цитат вистарчас вповні, щоб зобразити; як важко приходить ся реалізувати в нашому громадському житті світліші задуми й далекосяжніші проєкти. Не наводимо їх ще й тому, що вже й досі наведене здвигає пам'ятник похвали тим, які серед національної ночі бачили лискуче світло й вірили в нього. Світло національного добра, купину Української Правди.

Є одиниці, що рвуться до праці для національного німбу Батьківщини, є вибранці, які розуміють патріотизм не як дешеvu оклепану фразу, а як конкретне жертвенне діло.

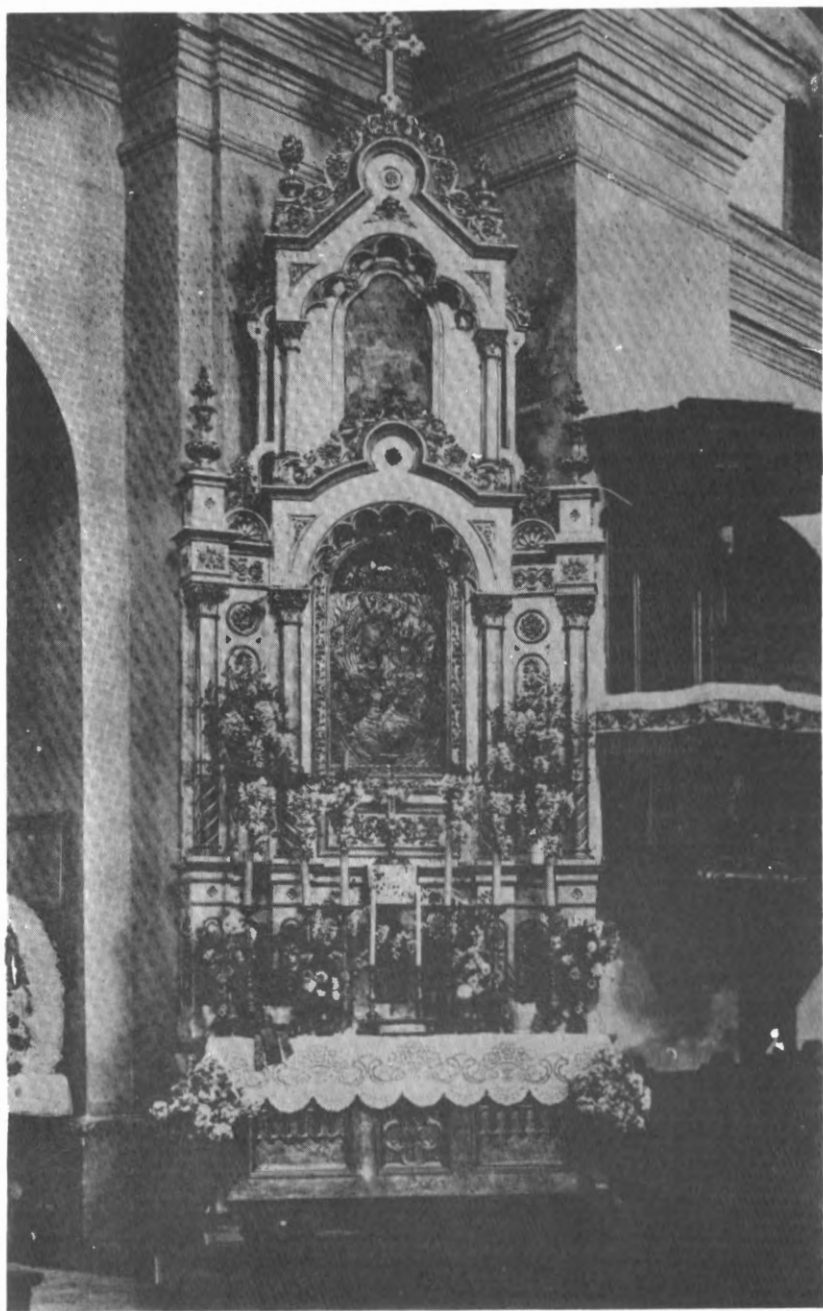
На 159-ій сторінці читаємо, що фінансовий секретар Тарас Шпікула на місячних зборах членів звертається з такими словами: „... тепер пора і час покликують нас до народної праці. До тої праці обовязково повинен бути кожний член і членниця Сестра і Брат сут обовязані яко українці до народного діла проволока і байдужність наша неповинні мати межі нами місця всі як один до праці — помагати сами собі і нашому УН розвиткови... непора нам ховати ся поза чужі плечі”...

Так записує виступ фінансового секретаря протоколяр І. Плетяк. Але чи ці хвилюючі слова не кинені в порожнечу? Чи залишаться важким каменем вони в твердих серцях тих, які домагаються „затвердження протокулу з минулих зборів” виключно тому, щоб оборонитись від жертви на народну ціль? Сумніваємось. Сумніваємось, бо „у Америці Мусу на ничо нема”.

Третя справа, що довгі літа товчеться по сторінках

Микола Бутович: Екслібрис

Вівтар чудотворної Богородиці в соборі Господнього
Преображення в Ярославі.

„Книги протоколів” і висушусь голови членам Відділу, по-
динається так:

„Дня октоб. 12 1924 року прозьба Др. Гриневецького о
юзичку 1,000 долярів на січовий Дім внесок Ізидор Леф-
юк поперто Іл. Шпікула рішено скликати збори окт. 19
кликано збори членів було 75 ухвалено позичити на 6%
Зучителі були Мусійчук і Джегановский опісля Музика і
Марущак” (182 стор.).

Точніше про це згадує д-р С. Кочій у протоколі із збо-
рів Екзективи, що відбулися 22 липня 1931 р. у зв'язку з
проханням доктора Івана Смука, щоб Братство св. Степана
відмовило йому позику на його дім, що на ньому Братство
має ліп”.

„Ці гроші — пише д-р С. Кочій — були позичені лише
за один рік найдоше або доти доки золоті бонди небудуть
продані. Як бонди спродадуть тоді мали бути гроші зверне-
ті до каси братської. Щоби не стратити на цім Брацтво за-
кадало за поруки. Тому Василь і Анна Музика підписали за-
поруку на \$500 дня 24 октобер 1924 року. За других \$500
підписав Іван Марущак. В 1926 році Марущак затягав мор-
геч на свій дім і просив щоби його звільнити. Тому Др. Іван
Смук і Зофія його жена підписали за поруку на \$500 в роді
1-го моргечу дня 28-го октобер 1926 року. Ці моргечі повинні
бути сплачені по році або січовою організацією або
зучителями, або бодай робити якісь заходи щоби віддати ці
роші — але до цього часу ніхто цього неробив”.

Таким станом справи члени непокоялись. На зборах
0 липня 1931 р. „Биряк каже що це є гроші сирітські і то-
гу мусимо добре порадитися аквоката, щоби не запропас-
ити це що маємо. Кривовяз знов каже що вже досить дов-
о чекалисьмо на них а тепер повиннісьмо прийти з цим до
ічня запля цього що січовий дім перейшов вже на власність
Др. Ст. Гриневецького. Музика — хотия ця справа не торка-
ється його признає що брацтво має рацію, бо так є після
права. Др. Смук почав скажитися що ми позичили січо-
вій організації а коли Др. Гриневецкий забрав дім то заб-
рав на себе довги які є записані в січових рекордах. Тут
зараз Лоняк обіззався що ці всі січові рекорди в цій справі
після права не варті цього паперу що написані нанім”...

У протоколі з 11 березня 1934 р. заважуємо, що „Місто
предс М. Барабаш оголосив присутнім членам що виходить
і кінчит ся умова Васильови Музиці на 500 долярів за котрі
ручив в нашім брастві, а тепер незголошується і не прихо-
дит на збори. (Члени постановляють), щоби уряд провіряв
чи В Музика зобовязується назначену суму 500 долъ. ... звер-
нути, — оскільки нехоче то справу віддати Адвокатови і
підсуд”...

Церква в Бесідах — нарисував арх. Т. Обмінський

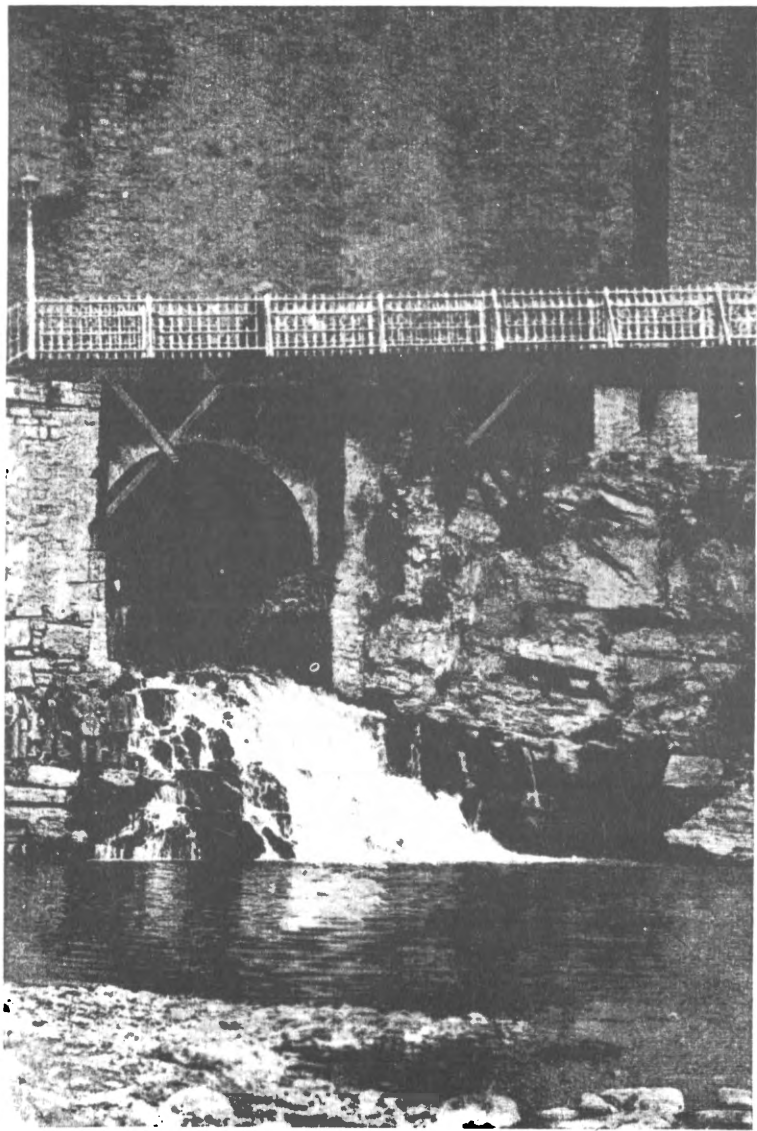
На зборах 15 квітня 1934 р. „пан Василь Музика заявляє, що він би від серця хотів то як най скорше з кінчити, а що він платит до Дніпра за добрих людей (підписані їм запоруки! — Т. К.) так він міг би сплачувати до Братства ми більше як 15 доларів на місяць без проценту”...

Збори на цю пропозицію погоджуються і знов укладають рекордові секретарі нудні протоколи нудної справи. Після 25 літ... спадкоємці д-ра Гриневецького мають „Січковий Дім”, січова організація... „січові рекорди”, а Братство св. Степана несплачену позику...

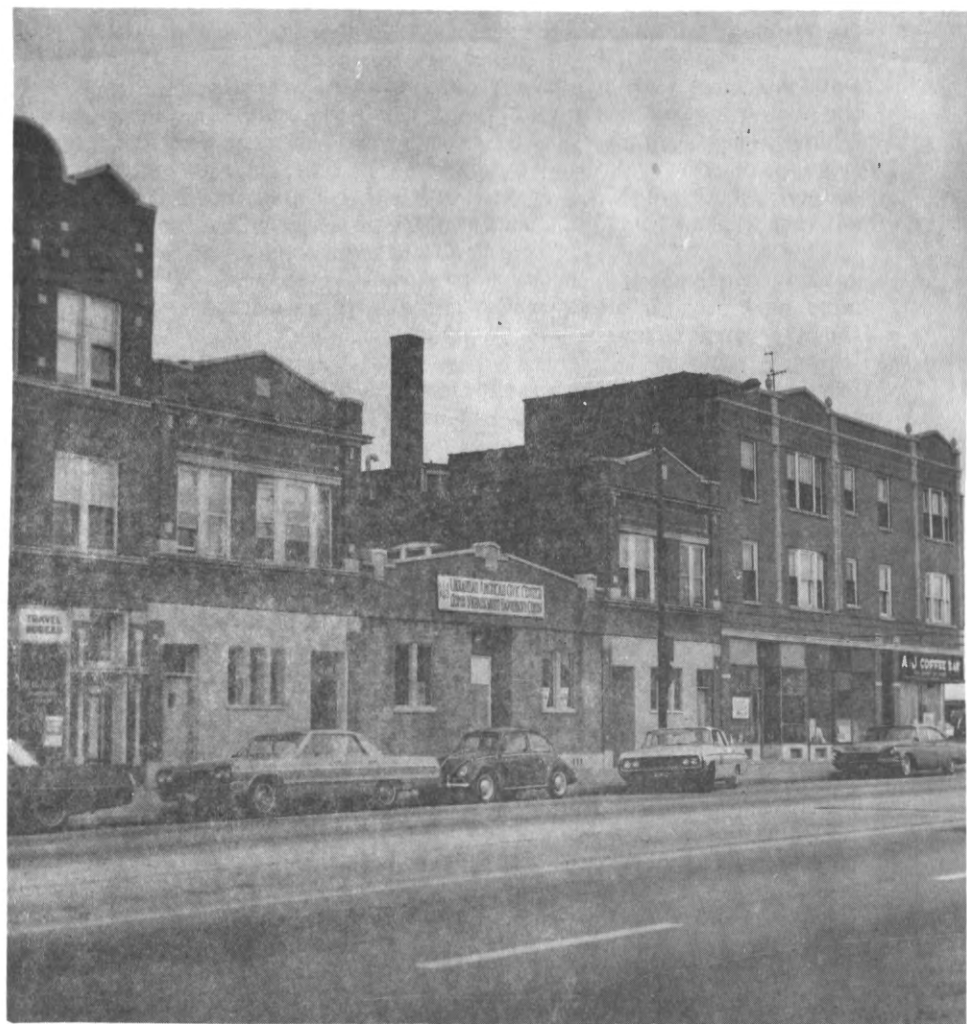
Подібно виходить Братство св. Степана й на власних капіталовкладях у „Амерікен Бенк” і в українській Позичково-Будівельній фірмі „Дніпро”.

У протоколі з 12 січня 1941 р. читаємо, що під час зборів „Дискусія велась досить оживлено в більшості в справі грошей так званих Заморожених... На внесок п. адв. Романа Смука і за попертям п. Олійницького Збори одноголосно одобрили: Щоби секретар фінансовий виключив ті „заморожені гроші” що є: в „Дніпрі” в п. В. Музики в Українським бонді і в банку з місячних виказів фінансових, а тільки залишив їх на річних виказах в відповідній рубриці”...

І фінансовий секретар досьогодні слухає того одобрення загальних зборів, і тільки раз у рік подає в своїх фінансових зведеннях штахетку чисел тяжких братських долярів у відповідній рубриці. У рубриці... „Пропаще”.

Водоспад під туреньким мостом у Кам"янці Подільському

Дім відділів УНС у Чикаго

Щодо українського бонду, що його в 1921 р. набув Відділ за 250 доларів, то адвокат Роман Смук, член контрольної комісії, пропонує „вичеркнути його з рахунків, бо він має вже лиш історичну вартість а фінансової жадної. Де той

Іван Карпа — заслужений член 221-го відділу УНС

бонд є, хто його має, ніхто із присутніх членів не знає. Але як його відшукається — поставити під шкло і держати при Відділі як пам'ятку" (424 стор.).

Але чи хто схоче його тепер відшукати? Він напевно появиться тоді, коли постане Українська Держава. Появиться, як дорогоцінний документ патріотизму української еміграції в ЗДА, як вірний свідок її державницького думання й ділання.

Оці ширше наведені три справи, що ними займається Відділ упродовж свого 50-літнього життя — це тільки загальні рямці, в яких міститься безліч коротших проблем, що ними жив і живе членський актив. Сегрегуючи їх, на перше місце мусимо поставити жертвенність Відділу і його поодиноких членів на потреби багатостраданого Рідного Краю, який у думках українського іммігранта завжди стояв на першому місці в його житті і в його задушевних мріях.

Для точности слід зазначити, що в початках існування Відділу його братська каса не величалася приходами, що їх ради химерної слави можна було легкою рукою розсипати на всі боки. Вона була вбога, і з кожним центом приходилось Управі солідно рахуватись, щоб її зовсім не опорожнити. У тих роках стрічаємось із вийнятковим жестом деяких високопатріотичних членів для загального добра: у 1912 р. громадянин Михайло Ревеляк дарує для братської каси свою допомогу в сумі 10 доларів. Подібне робить у 1917 р. Іван Дубенський. Вони на першому плані ставлять не власне добро, а добро ближніх, вони глибоко розуміють ту істи-

БР. СВ. СТЕФАНА ВІД .221
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ЧЛЕНИ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА, 221-ГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ, В ЧІКАГО 1935 Р.

Фото зроблене на сходах церкви св. Миколая, що збудована пожертвами членів 221-го відділу УНС.

Симон Петлюра та Йосиф Пілсудський

ну, що поза ними існує світ рідних братів і сестер, яким треба допомогти. Треба, бо походять вони з одної крові й з одної землі.

І 221-ий Відділ їм допомагає. Допомагає від перших років свого існування. Для прикладу наведем зовсім не характеристичний під цим оглядом 1924 рік. У тому році ухвалено такі пожертви: для українських стрільців \$5, нашим студентам у Відні \$22, студентам у Берліні \$30, у Празі \$30, на Рідну Школу \$50, голодуючим у Галичині \$50, „Просвіті” у Львові \$20, для НТШ \$40.

Коли взяти під увагу, що Відділ в тому році мав лише 243 членів, то кількість і висота наведених пожертв справді гідна похвали й не абиякого признання. І таких колонок щедрості можемо навести багато більше.

Маючи, як кажу, завжди перед очима потреби рідної землі, інтересний внесок ставить 9 жовтня 1927 р. Іван Карпа. Обговорюючи справу висилки представника Відділу на конвенцію Об'єднання, він пропонує „ті гроші що має брест-во видати на Делігата післати до Галичини для потерпілих від повені. Мусійчук заявив делігат нам там мало поможи а іно коштів на роби і лудше до Об'єднання вислати

привіт, а до Рідного Краю гроші". І цей внесок члени схвалюють і припоручують Управі вислати через Об'єднання 50 доларів до Львова.

У протоколі з 26 вересня 1928 р. занотовано, що члени ухвалили відступити півприходу з 20-літнього ювілею Відділу „на старий Край”.

На річних зборах 13 січня 1929 р. Кривов'яз ставить внесок, а „Чикало попер гроші які ся знаходять в сумі \$18.00 доложити дорівня і вислати на інваліди або на Рідну Школу”

І внесок одноголосно преходить.

Хто такі українські інваліди і як після програних визвольних змагань вони живуть, на зборах 11 листопада 1928 р. „в ті справі забрав голос Предсідател М. Биряк Котрий не давно по вернув з рідного Краю і сам Був на очним Світком як бідиют наші Нещасні Інваліди у Львові і просив в Імени Тих Нещасних Калік щоби за них не забувати али по можности їх спомагати Бо они віддали майже своє, життя за нашу Справу за Неньку Україну що з того що він не стратив життя і животі еще на сім світі як не оден стратив руку. ногу чи не лудше щоби був стратив життя ніж типер нуждис і не має ні ущо ся огягнути і що в рот вложити і ні де ночі переночувати я видів то заявив добро. Биряк отож кличу в Іх Імени не забувайте за Відних Калі”...

І братська каса про них кожного року не забуває й кожного року на річних зборах ухвалюють члени відповідну грошову допомогу.

Тарас Шікула промовляє в обороні України

*Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький
в останні роки свого життя*

На вістку про польську пацифікацію ЗУЗ, члени Відділу ініціюють всеукраїнське протестаційне віче 21 грудня 1930 р., і на внесення В. Лоняка весь прихід із нього призначають „на старий Край”. У протоколі з 12 серпня 1934 р. зазначено, що той же сам Василь Лоняк ставить внесок „аби зайнятися збіркою на потерпілих від повіні в старім краю. Тут зайшла жива дискусія. Ухвалено покликати негайно Той Комітет що був в справі Зоюзового съвѣта і разом всі віділи зробити віче щоб заїти рисувати як найширше на ше громадянство. А що наш відділ дає почин до сего ухвалено аби кождий член дав обов'язково щось від себе а також щось ухвалится скаси Брацкої на сьлідуючим мітингу”...

„На щось від себе” складають члени 10 доларів.

(У наступнім протоколі рекордний секретар Дмитро Гой пише: „В справі повени в краю секр заявив що він скликав збори союзових делегатів всього явилось 6 делегатів і нічого в ті справі ни рішино. На внесення брата Іллі Шпікули по перто бр. Проциком аби продовжати далі збирати датки а гроші вислати на руки Митро. Шептицького” І члени знов складають 11.50 дол.

Страшний голод в Україні, штучно створений большевиками в 1932-1933 рр., теж знаходить свій відгомін на сторінках відділового протоколу. На сторінці 144 читаємо: „Справа допомоги голодуючим на Великій Україні і в голічині. На зборах окружного комітету припоручено Урядови відділу, аби піти на збори. Василь Лоняк забрав слово з апелем аби ми спішили, бо хто скоро дає той в двос дає, і нашим обов'язком єст щось дати з каси і морально помогчи а по змозі і матеріяльно”.

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

**Командант «Січових Стрільців» і
Начальний Командант У. В. О.**

Він був між нас — Великий Командант —
І з нами мав велику Світлу Раду,
Щоб Україну і Заокеан
В боях злучити у одну громаду.

І нині ми, розсіяні в світах,
Крізь колими і каторги погуби
Із ним йдемо, бо діл його мета
Провадить нас у виффлеєм Тризуба.

Б. Ольгович

До вибуху другої світової війни Відділ рік-річно висилав свої пожертви на різні національні потреби за морем. За свою жертовність, стає навіть почесним членом Музею Визвольної Боротьби України в чеській Празі. Кількаразово складає датки і на українське підпілля ОУН.

На своїх зборах члени не тільки переводять збірки, але обговорюють деякі актуальні проблеми. Фрагмент їх подання на 368-ій сторінці:

„Олійницький: Ми програли свою справу бо нарід на Великій Україні небув тоді свідомий а Галичани немогли всього самі зробити. Петлюра віддав Галичину Полякам. Білецький: Воно трохи нєтак. *Нарід Великої України був добрий, рвався до бою але промід недописав. Що до Петлюри то він добре думав і хотів та нажалъ Поляки його обманули так як все нас обманювали. Смук: Свого часу як був у нас п. полк. Євген Коновалець, то він сказав що ворогів України нєбоїться але боїться щоби в критичну для України хвилю ми самі невзяли себе за горло а тепер на це заноситься, бо ось вже кілька місяців говоримо над скликанням Укр. Конгресу і досі безвєслїду”.

Початок другої світової війни не переривав думок членів про Рідний Край. На річних зборах 1940 р. Олійницький пропонує всім оподаткуватись на 50 центів місячно, щоб було з чого покривати великі грядучі потреби українського народу.

І ті потреби дуже швидко народились. Після капітуляції Німеччини українська Америка довідується, що в Західній Європі опинилися грубі тисячі безпритомних сестер і братів, і їм треба негайно подати помічну руку. По всіх місцевостях Америки, де тільки б'ється живе українське серце, йде широка акція за рятування рідних скитальців.

На місячних зборах 10 червня 1945 р. „Секретар відчитує лист в справі 100 доларів жертви на пмїч нашим українським братам в Європі, яку започаткувала „Свобода” і яка апелює до поодиноких українців, так і до українських організацій, щоби складали свої жертви”. 8-го липня 1945 р. „Адвокат Смук забирає слово. По переговоренню цілої

ІАЗН повіту Ярослав

Мурована церква св. Миколая, збудована в 1893 р. і її руїни після зручення поляками по закінченні другої світової війни.

справи рішення одноголосно на внесок п. Смука піддержав Бас, Кривовяз і Баран виасигнувати на ту ціль 100 дол. із відділової каси". На чергових зборах „прочитано лист від Ліги Американців україн. походження (Допомогового Комітету) в яким закликається всіх свідомих українців, щоби поспішили з жертвами на допомогу нашим братам. З присутніх членів відізнались на той лист і злсжили свої жертви слідуєчі: Микола Багрій, Ф. Васильовський і М. Гутман по 5 дол. Задекларував М. Васильовський 10 доларів, а Мих. Дідух 5".

На річних зборах у січні 1946 р. „на внесок п. Олекса Любаса піддержав п. Николишин рішення більшістю голосів дати ще жертву 100 доларів на допомогу українським скитальцям". Таку суму ухвалюють члени і в 1947 р. На сторінці 457-й зустрічаємо згадку про існування в Шикаго „Фонду помочи Україні". На цю тему говорить касир Відділу Д. Максимюк і признається, що „він сам його започаткував і веде і до нині зібрав на ту ціль \$35.85", Загальні збори одобрюють шляхетне діло свого члена й сами ухвалюють на цей фонд 10 доларів.

Питання рідних скитальців і досьогодні не втрачає між членами Відділу своєї гострої актуальности, і йому далі присвячується в книзі протоколів немало громадського місця.

Належно оцінюючи багатонапрямну допомогову діяльність 221-го Відділу та фінансові спроможності його братської каси, мусимо признати, що та каса часто-густо переростає своє статутове основне призначення. Але саме в цьому її малому мінусі криється той великий плюс, який приносять славу тим, що її своїми членськими внесками по-познюють, і тим, що, розуміючи загальноукраїнські потреби, ухвалюють на них відповідні фонди.

Та Відділ не лише допомагає українським справам у

Тарас Шікула говорить

Филип Васильовський довголітній предсідник 221-го відділу

зиратель хворих п. Олійницький не застас вдома й інших претендентів на братську підмогу, як Петра Гуральчука (стор. 374) і Шиманського (стор. 241), хоч бував у них кілька разів.

Але хоч які бувають невизрозумілі доглядачі хворих на людські видимі й невидимі недуги, хоч як не респектують вони лікарських посвідок і особистих свідчень розслаблених про нерозгадну законспірованість їхньої стовідсоткової недуги, то і на них приходить konieczність шукати в людей віра та ділового співчуття братської... каси.

На 454 стор. читаємо, що той, не надто улюблений хворими, п. „Олійницький (надзиратель хорих) подає, що нема хорих членів лише він сам... хорий”.

Але предсідник, мабуть, цього не дочуває й закінчує збори традиційною молитвою, після чого всі члени розходяться, тільки фінансовий секретар збирає розміт. Але від кого збирає, коли всі розходяться, не питаймо, бо протокол на цю тему мовчить.

Побіжно реєструючи всі проблеми, що входять на порядок дня щомісячних зборів членів, не можна оминати численних абзаців у „Книзі протоколів”, присвячених справі українського культурного життя на терені Америки та самій Америці. Мотором у порушуванні тих справ є або рішення конвенцій, або ініціатива самого членства.

Перше місце в цьому секторі займає т. зв. Українська Світова Виставка. Як відомо, в 1933 р. відбулася в Шикаго з нагоди його 100-літніх роковин Виставка Сторіччя Поступу, на якій заходами й коштами українців поза межами Рідної Землі побудовано Український Павільйон, що чимало спричинився до популяризації в Західньому Світі українських самостійницьких аспірацій.

Із слов'янських народів брали в тій Виставці участь тільки ми і Чехо-Словаччина; бо широко розреклямований польський павільйон збанкрутував ще далеко до відкриття Виставки. Нашу секцію очолювали такі особи: д-р М. Сі-

менович, як голова, інж. С. Куропась як секретар, Т. Шпікула як касир і Юрій Небор як фінансовий секретар. Директором Павільйону був д-р В. Левицький, тех. референтом інж. Степанія Чижович, а пресовим референтом О. Степанківський.

Український Павільйон відвідало коло 2 мільйонів осіб, в тому числі багато чужинних дипломатів та політиків і сам президент ЗДА Герберт Гувер.

Побудова такого павільйону вимагала, ясна річ, довшої підготовки і заздалегідь добре обдуманой та вміло веденої акції збирання відповідних фондів. Але на цю важливу справу навіть наші брати з далекої Аргентини не жаліли гроша і прислали свою пожертву, щоб включитись у всеукраїнський фронт ширення правди про свою далеку дорогу батьківщину.

„УКРАЇНА”

Пляка, вироблена Олександром Архипенком з нагоди сорокліття Українського Народного Союзу в Америці.

Що 221-ий Відділ не стояв від цієї кампанії осторонь і розумів політичні аспекти нашої участі в тій всесвітній імпрезі, слідчать слова тогочасного протоколу. Уже завчасу, ще 14 вересня 1928 р., на місячних зборах „Барабаш предположив Справи Світової вистави котра має ся відбути в Шикаго 1933 року і дав ширше поясненє в сій справі і що ми повинні Брати участь всій виставі а се прийде на корист українському Народови і еще більшє пояснює се відложено на річний Мітінг”. Після 4-річної мовчанки Відділ знову

повертається до цієї теми. 11 грудня 1932 р. „Лучків подає, що на зборах делегатів рішено повести як найбільшу діяльність в збиранню грошей а то тому що вже короткий час а ще нічого не зроблено. Барабаш додає що наколи буде уряджений укр. павільон то також мож сподіватися доходу який є призначений на рідну школу в краю”. Услід за цим члени ухвалюють на фонд українського павільйону 5 доларів (стор. 127), і до цього питання вже більше не повертаються.

Крім цієї пожертви на пропаганду рідної справи, Відділ жертвує в 1938 р. 25 дол. на Світову Виставку в Нью Йорку, поручає членам брати участь у показі українського мистецтва, що його в 1935 р. улаштовують в Шикаго панство Кочани, та планує в обороні Української Правди винайняти сторінку в одній із найвпливовіших шикагських англomовних газет. Переведена на ту ціль збірка, як подає предсідник Ф. Васильовський (стор. 454), приносить 225 доларів.

Члени цікавляться всім, що стосується України. Вони домагаються, щоб УНСоюз щороку видавав свої цінні календарі, роблять заходи, щоб урухомити Просвітний Комітет, поручають членам купувати Союзові видання, апелюють, щоб батьки посиляли своїх дітей до гайскулів, засновують старанням Т. Шпікули молодечий відділ та широко обговорюють потребу пластових інструкторів. Вони беруть активну участь в антипольській і антисоветській маніфестаціях у Шикаго і вимагають негайного звільнення з праці в Союзі союзового лікаря (стор. 157), який не брав участі в жадній із тих маніфестацій і задорого брав за медичну поміч від покалічених наших людей.

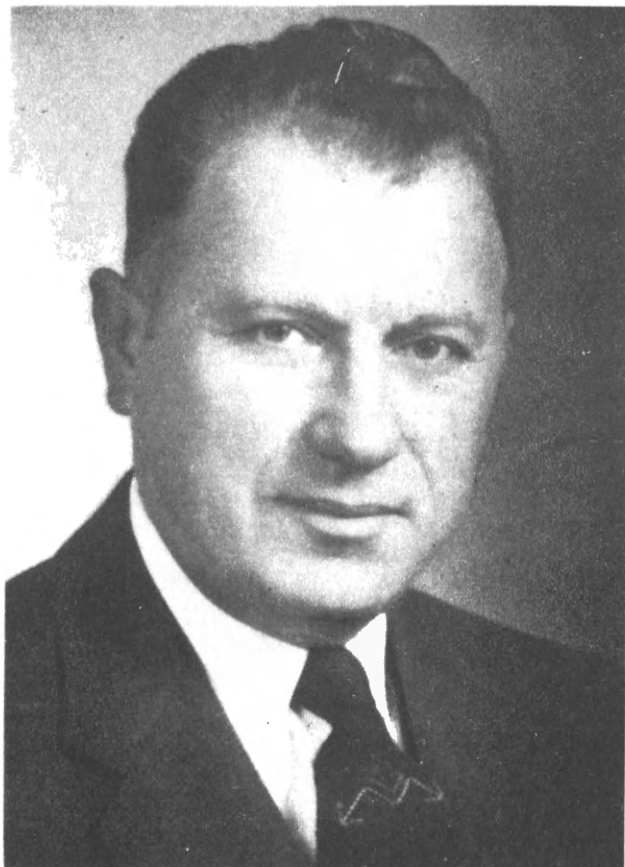
У дальшому Відділ виасигновує, а члени добровільно складають більшу суму гроша на закупню Дому Відділів УНСоюзу в Шикаго, фінансово піддержують УККомітет, ЗУАДК, українські школи та організації нашої молоді.

Не на одних зборах зустрічаємо цікаві політичні дискусії. На одних осуджують книжку „Фифт коломн из гір”, в якій запідозрюється українців у нельояльності до Америки, на других виносять протест проти шкідливих для української справи зізнань громадянина Р., на третіх виступають проти очорнювання нашими несвідомими людьми героїв з УВО і ОУН.

Крім цього читаємо, що, поруч тих усіх справ, „дальше була дискусія над радівою годину котра відспівала плиту котра виславляла проститутство в каших укр. словах своїм співом. Одобрено віднести до менажера радіо години з протестом”.

Щоб допомогти ЗДА, своїй прибраній батьківщині, в останній світовій війні, Відділ і члени закупувають воєнні бойди, а два члени Відділу гинуть за Америку на полях боїв.

Від початку існування Відділу його делегати постійно беруть участь у конвенціях УНСоюзу і навіть бувають обирали на керівні становища Централі. Найширше обговорено в протоколі конвенцію, що відбулася в 1937 р. у Вашингтоні. Подаючи з неї на 277-ій сторінці звіт, „пан Адв. Р. Смук висказав свою працю на конвенції а головню що був в Комітеті статутів, висказав поправки статута котрі будуть видані в новім статуті. На діланці національні Українським дописала ідбувша великого успіху межи Американськими Сенаторами котрі вічливо відвідували Салю Конвенційну і коли делегати зробили бенкет на цей бенкет радо прибули Сенатори котрі не могли прибути як Сенатор з Ілль Гамель Луйсь цей прислав листа що неміг бути. З висказом „Чуйтеся добре бо я так як би був з вами. Дальше п. Смук висказав що делегати з Ілінойс тоє з Шікаго заховувались дуже пристойно, а зокрема наш секретар /Т. Шпікула як радний мав найкращий рекорд і що надальше єст раднем”.

Іван Дужанський

Подаючи цей короткий нарис життя 221-го Відділу УН-Союзу і тих різnorodних проблем, що їх впродовж 50-літнього існування Відділу розв'язують його члени, хоча цим бодай у частині сповнити бажання, яке на 161-ій сторінці „Книги протоколів” висловлює заслужений, найстарший членським стажем союзовець Іван Гайович. Він скромно просить, „щоби всі старі члени котрі поклали свою мозольну і тяжку працю в нашім Братстві Сьв. Стефана відділ 221 УНСоюзу щоби були записані до рекордової гісторії УНСоюзу, як рівнож щоби були проголошені в нашні часописи Свобода бо они вірно собі на це заслужили”.

У цьому намірі ми це робимо. Пишемо цю статтю, переконані щирими словами Тимка Кривов'яза (стор. 304), що, мимо ясних і темніших сторінок життєвої книги Відділу, її членам усе просвічував і просвічує думки і діла одні незмінний ідеал — ідеал „аби жила Україна”.

Українське фото, що само про себе говорить.

Тромоха!

з записками укресли 221 відділу з Ж.С. які відбудуться
до 29 липня 1955. о 109. 720

Примітки на збори

С. Демидович	В. Думрак
М. Митиш	Р. Сивак
В. Коменко	Т. Керн
А. Спринг	О. Олійник
М. Канюк	

Ваміновський відкрити в записках, зі складом програмою:

Здійняти ти боду від красоти відділових
променей, до того часу була Лондон Тинур
на \$ 500.00 здійснювати до 1000.00
Тинур до віре була на 1000.00 здійсню-
вати до 3.000.00 на спрингівського секретаря
і Коменка.

Підвинути на п'яті урядників:

На внесок м. Думрака і Мисовського мод
підвинути п'яті до спрингівського секретаря
і Коменка з \$ 15.00 до 20.00 а помічників
секретаря \$ 10.00 на місці а звернувши
з \$ 1.00 до 2.00 підвинути п'яті до введи
від 1. Листопада 1955.

Давати до ЛДІ на 55 р. Вибрати
м. Т. Керну і С. Коменко. Митиш
повідомили нас наочно відруку-
вано історичну книгу з протоколів
нашого відділу і знаєш ми добре
було дати відрукувати біліше при-
мітки в мод можна було дати до від-
ма тематичну ек і мікрофону загальної
про творчості відділу то про його роз-
виток до сьогодні.

Олійник вніс внесок мод дещо
ти інформати в друкарні в введи

Протокол рекордового секретаря Степана Коцелка

Заставка Євангелії ізЗдвиження з ХУІ сторіччя.

ШЛЯХОМ ДО СТОРІЧЧЯ

І підете в мандрівку століть,
З мого духа печаттю.

І. Франко

ШИРЕ УКРАЇНСЬКЕ бажання видатного члена 221 відділу УНС, Союзового сеньйора Тимка Кривов"язя, щоб уся наша союзова праця була спрямована "аби жила Україна" – знаходить свій благословенний відгук і в діяльності 221-го відділу УНС у Чикаго на шляху до 100-річчя його власного життя.

Хоч у Централі УНСоюзу та в наших відділах частинно змінилися люди й заговорили до нас мовами українського вавилону – то ідея отця Г. Грушки, основника "Свободи", й неперевершеного її пізнішого редактора д-ра Луки Мишуги залишилися в "низовому козацестві" без змін...

Усі ми, члени Українського Народного Союзу, віримо, що УНС, як був, так і надалі має бути амбасадором Шевченкової України за океаном та виразником наших національних думок і прагнень.

Півсторіччя праці 221-го відділу УНС збіглося з 65-річчям існування Українського Народного Союзу. Наш відділ ту дату в історії заокеанської України відзначив спеціальним бенкетом, що в приязності головного президента УНС д-ра Дмитра Галичина, відбувся в Чикаго в суботу 31. січня 1959 р. в імпрезовій залі церкви св. о. Миколая.

Як той бенкет виглядав знаходимо в протоколі нашого братства з 26. квітня 1959 р., що його там зафіксував для наших грядучих поколінь тогочасний рекордовий секретар Михайло Гікавий, таку інформацію:

"Ад 1) П. Т. Шпікула дає звіт, що до 50 ліття Братства св. Стефана відділ 221 УНС в Чикаго відбулося в суботу 1959 р. в залі школи св. Миколая величавим бенкетом. для відзначення 50 ліття заснування найбільшого відділу УНС в Америці і Канаді, що було 300 присутніх осіб, а в тим головним гостем і Промовцем був Предсідник УНС ДР. Дмитро Галичин, Тостмайстерм був Предсідник 221 відділу п. Васильовський П., Свято відкрив о. Др. Ваврик молитвою, а першим промовцем а першим промовцем він був і подав коротку історію 221 відділу, відтак промовляли о. др. Ваврик, Др. Кочій, Др. Д. Галичин, по цім була мистецька, по які слідували привіти устні слідующих Організацій, Укр. робітничий союз, Укр. Музей, Ліга Американців українського походження Обеднання укр. демокр. організацій в Чикаго 22 відділ Бюзу Українок Товариство Княгині Ольги.

у 65-РІЧЧЯ СЛУЖІННЯ НАРОДОВІ

Головний предсідник д-р Дмитро Галичин промовляє в Чикаго. Біля нього стоять Т. Шпікула, П. Пуцило й С. Куропась

ЧИКАГО ВІДЗНАЧАЄ 65-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Наші Союзові проміненнти під час перерви на святковому концерті, що відбувся 13. грудня 1959 р. в залі Школи Шопена в Чикаго.

Організації ОБ.В.Г.А.НТШ.ООЧСу, СУМЬ,АБН, ОУА "Самопоміч" Тво Бувших вояків УПА а також видавництво Денисюк та редакція журналу "Овид". Студійно— пресовий клуб, кооп. тво Самодопомога, Укр. молодь Північної Америки, Три відділи Гетьманській Організації, дирекція дому відділів УНС, Окружний Комітет всіх Відділів УНС, в Чікаго, Обеднання вояків, 93 відділ Укр. Риб. Союзу та відділи УНС 106,125,131 220,379,433,425,492 та Тво Леви?. Та при кінці подав що розходи "на бенкет 50 ліття 221 відділу були 577.99, Приходи 579.05 та сістало сальдо 1.06."

Сальдо, як бачимо, смутне. Воно доказує, що українське Чікаго або призабуло організувати спектаклі високого мистецького звучання, або що люди, які переважно люблять ходити на імпрези тепер збайдужніли до культурних проявів своєї громади й займаються справами, що далекі від культури.

А колись українське Чікаго вміло улаштувати могутні імпрези...

Ось у моїх руках гарно уложена й видрукована англійською мовою програма укр. концерту, що відбувся 10. травня 1947 р. в будинку чікагської опери, з якого чистий прибуток був призначений на допомогу українським скитальцям в Європі. Діловий комітет концерту творили такі особи: Роман. І. Смик, — голова, Катерина Гульчій — екзекут. секретар і скарбник, Іван Дужанський — фінансовий секретар і Тарас Шпікула — секретар. У поодиноких ресортах того концерту працювали: о. С. Журавецький, о. О. Мицик, о. О. Писар, о. П. Дармоць, М. Даркович, І. Карпа, М. Барабаш С. і О. Чуба, Е. і С. Команишин, М. Батюк, Ф. Васильовський, С. Куропась, Б. Пелехович, Е. Фіца та багато інших жертвенних людей нашої чікагської громади. Виконавцями програми концерту були: Злучені українські хори чікагської округи під проводом Семена Чуби, Марія Полинйак — Лисогір /сопрано/, Олекса Кульпак /бас/, Донна Гресько /скрипка/ і відомий фільмовий артист із Голивуду Іван Годяк, що свої перші сценічні кроки ставив на дошках українських аматорських представлень у Дітроїті й Чікаго та згодом був мистецькою зіркою й славою всієї тогочасної заморської України.

Коли рознеслася чутка, що той славний американський зорян українського роду виступить під час концерту у вишіваній сорочці й буде "по-нашому балакати" — не стало квитків вступу. Будинок чікагської опери показався замалим для української громади...

ФОТО УРЯДОВЦІВ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА 221-ГО ВІДД. УНСОЮЗУ

Зліва сидять: Іван Михальцевич, касир, Михайло Гікавий – рек. секр., Іван Дужанський – заст. предс.
Зліва стоять: Марія Шпікула – пом. фін. секр., Агафія Фіца – надз. хворих,
Зліва другий ряд: стоять: Григорій Кулакевич – прап., Іван Сапач – надз. хворих, Михайло Канюк –
контр.; Василь Музика – Тростис, Андрій Іванюк – надз. хворих, і Микола Думич – поряд.

І, після покриття всіх витрат, зв'язаних із концертом, українське Чикаго відіслало десять тисяч доларів чистого прибутку на допомогу рідним братам на згарищі Європи.

Хоч це стара історія, але наводжу її для прикладу, як треба влаштовувати імпрези, що приносили б їхнім аранжерам більшу готівку, ніж один одоляр і шість центів...

Іван Годяк
Українська зірка американського екрану

Та залишім цей чудовий влом у райдужний 1947 рік, коли наша стара еміграція робила для нової еміграції чуда, а повернімось до збутвілих сторінок протоколу 221-го відділу УНС після 50-річчя його існування і пошукаймо, яке записане чудо вчинила нова еміграція для старої та на яке міракулюм дії спромоглася вона для Неньки – України.

ЗАМІСТЬ КАМІННЯ – ЧИСЛА ГОВОРЯТЬ...

ТАК ДОПОМАГАЛИ КОЛИСЬ...

CHICAGO, July 10th 1947 No. 1036

NATIONAL SECURITY BANK
OF CHICAGO

PAID TO THE ORDER OF UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
FOR - UKRAINIAN WAR ORPHAN FUND 10,000.00

TEN THOUSAND AND NO/100 - - - - - DOLLARS

LEAGUE OF AMERICANS OF UKRAINIAN DESCENT

Richard J. Smith President
Taras Shupikula Secretary

Walter H. Helling

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет постав з найшляхетніших почувань та найкращої волі волі великої маси Американських Українців, які бажали активно допомогти своїм знедоленим братам — жертвам Другої Світової Війни в Європі. Фотокопія цього чеку є найкращим доказом тих почувань і тієї волі. Вона говорить сама за себе і назавжди залишиться прикладом, гідним вивчення.

Чикагський документ, що не потребує коментарів.

Із архіву Т. Шпикули .

У загальному кажучи – нова українська політична еміграція зробила для України дуже мало. Частина її прийшла до Чикаго на майже все готове. Були вже тут наші гарні церкви, приміщення відділів УНС та інших українських товариств і організацій. Провідні одиниці нашої чикагської громади прийняли нову українську еміграцію не традиційно хлібом і сіллом, а понадтрадиційно – власним кутком, власним хлібом і власною кров'ю... так їм казали робити УНС, УККА та ЗУАДК.

Був тоді в Чикаго д-р Іван Смик, був інж. Куропась, Тарас Шпікула, Іван Дужанський і десятки інших українських патріотів, що не тільки безкоштовно розвозили автами наших новоприбулих до Америки братів на шукання роботи, але й давали їм по дорозі "ланчі", що за них, при касі, мусіли витягати власні гаманці... А їхніх витрат ніколи й ніхто їм не повертав. Вони це робили для добра України. Цього факту в протоколі нашого відділу не зазначено, й, мабуть, жоден протокол нашої союзової громади цього в себе не зафіксував. І це зовсім правильно. Це висококультурне явище й незвичайно гуманне становище старої нашої еміграції до новоприбулих братів, що їх не добив Сибір, Картузька Береза, ні збожеволілий дикар Азії Йосиф Сталін, ані творець "Нової Європи" – німецький націонал-соціалістичний ідіот Адольф Гітлер.

У моїй пам'яті залишився блискучий факт допомоги старої еміграції новій. Десь у грудні 1949 р. прийшов ранком до мого "руму" при 1465 Вест Чикаго Евню український чолов'яга, що назвав себе Степаном Куропасем, і запропонував мені сісти до його "кари" й поїхати з ним шукати для мене роботи. На його пропозицію я радо погодився. Моя дружина Ольга, героїня мого найкращого літературного твору "Блакитні Троянди", працювала тоді в Олсон Раг Кампані за 65 центів на годину й у нас не просвічувало достатком. Ми були бідні й жили вбого, але ми щодня молилися за Україну й Америку, що нас до себе пригорнула й дала нам можливість у себе жити й творити для України й Америки.

В автомобілі інж. Степана Куропася я знайшов своїх давніх знайомих. Вони були в Чикаго безробітні, як я. Це були – д-р Юліян Васіян, права рука полк. Коновальця, д-р Олесь Бабій, автор "Гуцульського Куреня" й культурно-освітній референт УВО, талановитий дослідник совєтської дійсності д-р Ярослав Шумелда та учитель Генрик Коваль, що як не помиляюсь, вчив у народній школі Степана Бандеру любити Україну.

І старий емігрант інж. Степан Куропась нам дав роботу. Оба доктори погодилися замітати долівки в Сірса й Робека й думати про український ресорджімент і голос України в сві-

ФОТО УРЯДОВЦІВ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА. ВІДД. 221 УНСОЮЗУ 3 ЖОВТНЯ 1963 Р

Зліва стоять: Іван Михальцевич – касир, д-р Семен Кочій – тростис, Михайло Гікавий – рек. секр., Петро Куліш – предс., М. Ольшанський – заст. предс., Тарас Шпікула – фін. серк., Іван Карпа – тростис. *Зліва стоять:* Микола Думич – поряд., Михайло Рошко – надз. хворих, Марія Шпікула – пом. фін. секр., Олена Чуба – надз. хворих, Іван Арлинський – контролер, Михайло Цісовський – контр.

товій політиці... Ми, молодші, вибрали інший шлях життя... І ми пішли іншим шляхом. Доктор Васіян і директор Генрик Коваль вже не живуть. Ми ще живемо й думаємо так, як вони думали. Думаємо тільки про Україну... Подивляємо її, як вона відродилася. Як вирости на руїнах України Симоненки, Чорноволи, Вінграновські, Забашти та чудові Ліни сьогочасної української літератури під московською кормигою...

Цей позапротокольний пасаж вміщую тільки для цього, щоб нова українська еміграція, після свого 20-літнього побуту за морем, віддячилася попередній за її для неї безкорисний труд і жертвенність. До послуг такого комітету подяки нової еміграції попередній – я стаю першим і ніколи в покло-ні піонерам не буду на останньому місці.

Та повертаймось до книжки протоколів. "Велика буває користь – писав колись літописець Нестор – від науки книжної, книги показують нам путі і навчають нас"...

Справи, що ними цікавиться 221-ий відділ на шляху до свого сторіччя, ті самі, що існували досі. Це, головню, допомога Українській Правді та змагання за перше місце в державі УНСоюзу.

У КИЄВІ ХОЧЕМ ТРИЗУБА...

Члени 221-го відділу УНС на протибольшевицькій демонстрації під час Тижня Поневолених Народів, що відбулася 16. липня 1966 р.

Зліва сидять: Іван Михальцевич – касир, Михайло Ременюк – заст. предс., Петро Куліш – предс. Тарас Шпікула – фін. секр., Антін Кушинський – рек. секр., *Зліва стоять:* Дмитро Німилович – контр., Агафія Фіца – надз. хворих, Михайло Банах – прап., Марія Шпікула – пом. фін. секр., Микола Думич – поряд., Олена Чуба – надз. хворих, і Роман Мартинюк – конт.

Ось в протоколі з 10. січня 1960 р. читаємо:

"І. Михальцевич пропонує дати піддержку дол. 50.00 для НТШ в зв'язку із проєктованим виданням книги про помордованих більшовиками науковців, другий його внесок: прийняти удержання одної української дитини з Польщі у школі, то-б-то 4.00 дол. місячно, або 48.00 дол. річно. Др. П. Турула, дякуючи за щорічні дотації для Наук. Т-ва ім. Шевченка, ставить внесок, щоб відділ УНС ім. Стефана став членом-добродієм Н.Т.Ш. В цей спосіб буде могла бути створена відповідна фінансова база для науково-видавничої діяльності т-ва. Предсідник зборів п. Ф. Васильовський піддержує внесок прийняти спонсорство одної дитини у школі в Польщі і піти на зустріч потребам Н.Т.Ш. П. Лучків пропонує підвищити даток для церкви св. Миколая до 25.00 дол. П. І. Карпа пропонує провести на Зборах збірку на укр. дітей в Польщі. Проведена збірка дала суму 33.00 дол. Збори висловили опінію, щоб до зібраної суми Відділ зі своєї каси доплатив решту, щоб можна було покрити кошти спонсорства також другої дитини в Польщі. Инж. Цімура говорив про труднощі удержання українських дітей в Польщі та про велике значення помочі для них, П. Кутько піддержує внесок, щоб наш відділ

ИОСИП ЛИСОГИР
Головний Предсідник

ФОТО УРЯДОВЦІВ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА ВІДД. 221 УНСОМЗУ З 1968 Р

Зліва сидять: Марія Шпікула - пом. фін. секр., Карло Крайник - рекорд. секр., Петро Куліш - предс., Тарас Шпікула - фін. секр., Олена Чуба - надз. хворих. *Стоять зліва:* Василь Кушинський - надз. хворих, Михайло Банах - прап., Дмитро Німілович - контр., Іван Карпа - тростис, д-р Семен Кочій - тростис, і Михайло Рюшко - надз. хворих.

став постійним членом-добродієм Н.Т.Ш."

Із протоколу річних загальних зборів членства 221-го відділу, що відбулися 29. січня 1961 р., довідуємося, що "Мгр. А. Стецюк пропонує, щоб збори ухвалили стипендію для студентів в сумі 1,000.00 доларів. П. Ф. Васильовський вияснив, що справа стипендії є добра ідея, але її мусить обговорити дирекція 221-го відділу УНС та свій проєкт внести на чергові Загальні Збори".

У протоколі з засідання управи й контрольної комісії 221-го відділу, що відбулося 14. січня 1962 р., подано, що "Прийнято закладовий фонд стипендійний 1,000.00 доларів, та обрано комісію для вироблення правилника Стипендійного Фонду в слідуючій складі: п.п. І. Михальцевич, Д. Німилевич, М. Канюк, та представники управи 221-го відділу Ф. Васильовський і Т. Шпікула".

І хоч передсідник 221-го відділу УНС пан Филип Васильовський добре сказав, що справа стипендії є добра ідея, але фактично вона не знайшла ширшого відгону серед членів нашого відділу. Цю акутну справу відложено "ад календас грекас", пущено в синій простір часу, щоб вона, можливо, ніколи до членства 221-го відділу не поверталася.

Але вона, як заплакана зозулина дитина 221-го відділу УНС дуже часто до нього поверталася. Поверталася, щоб братство св. Стефана дало їй право жити, а не лежати мертвим реченням у відділовому протоколі.

Хоч Комісія "правельника" Стипендійного Фонду давно була обрана, в протоколі річних загальних зборів братства, що відбулося 26. січня 1964 р. читаємо таку нашу суспільну гамасойку;

"П. Шпікула просить вибрати 3 членну Комісію Стипендійного фонду. У дискусії брали участь п. Матвіїв, Рошко, Яворський. П. Куліш Петро ставить внесок на замкнення дискусії. Це внесення одноголосно прийнято".

У дальшому тексті протоколу читаємо, що "п. Сенчишак пропонує щоби остаточно полагодити справу стипендійного фонду в сумі 1000 доларів і призначити для студіюючої молоді, бо самохвальба нічого не дає. Півночасно він пропонує щоби на народні цілі признати не 378 доларів а 780 доларів. Пощо заморожувати гроші, коли і так вже відділ має на своєму конті 27 тисяч доларів, але підголосовуванням внесок п. Сенчишака перепадає. Рівночасно ставлено внесок щоби всі гроші призначені на допомогу організаціям передати на дім старців, цей внесок перепадає. По вичерпанню дискусії п. Петро Куліш голова управи дякує всім за участь в зборах.

Члени Ділового Комітету Шевченківських Святкувань у Чікаго, що його очолив Тарас Шпікула. На побудову пам"ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні Комітет зібрав тоді в Чікаго 30.000 долярів. Погруддя Великого Кобзаря на цьому фото виконав скульптор Петро Осташ, член 221-го відділу .

рівночасно просив приєднаних взяти участь в академії 22-го січня, яка зараз починається в Шопен школі. На тому загальні збори закінчено". Так подав у своєму звіті з 25. січня 1964 р. секретар Зборів Ременюк про перебіг Річних Загальних Зборів 221-го відділу УНС, що відбулися в Чикаго 26. січня 1964 р.

Маловажні справи в нашому союзовому середовищі полагують швидко.

Ось у протоколі братства св. Степана з 10. січня 1960 р. читаємо, що "п. Д. Німилович поставив внесення, щоб підвищити платню касира /Івана Михальцевича/ на 5.00 дол. місячно. Внесок був прийнятий Зборами без спротиву".

Найбільше місця в протокольних книгах присвячено справі приєднання до відділу нових членів. На всіх зборах цю справу якнайдовше обговорюють. Виступають із промовами найкомпетентніші члени.

У протоколі з 29. січня 1961 р. читаємо:

"П. Васильовський зазначив у своєму звіті, що починається рецесія, багато людей стає безробітними, досить людей в цьому році взяли переступні листи, а 12 членів померло.

ХОР, ЩО НІКОЛИ НЕ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ГРОМАДСЬКОЇ РОБОТИ

Відомий чикагський мішаний хор "Славути", під вправною диригентурою д-ра Я. Кокорудза, під час свого виступу на літературному вечорі з нагоди 35-річчя літературної творчості Т. Курпіти. На тлі хору говорить відданий славутич і член Братства св. Степана Т. Курпіта.

Дня 8. липня 1962 р. відбувся в Чикаго День Українсько-го Народного Союзу. Промовляє головний предсідник УНС Йосиф Лисогір, біля нього сидить Тарас Шпікула, голова Окружного Комітету Відділів УНС в Чикаго. З боку стоїть Олесь Бабій, український поет і діяльний член Українського Ресорджменту.

ФОТО УРЯДОВЦІВ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА, ВІД.Д. 221 УНСОЮЗУ В ЧІКАГО

Зліва сидять: Іван Михальцевич – касир. Михайло Гікавий – рек. секр., Іван Дужанський – заст. предс., Филип Васильовський – предс. Тарас Шпікула – фін. секр., Іван Карпа – тростес.

Зліва стоять: Марія Шпікула – пом. фін. секр., Агафія Фіца – надз. хворих.

Зліва другий ряд: стоять: Григорій Кулакевич – прап., Іван Сапач – надз. хворих, Михайло Канюк – контр., Василь Музика – тростис, Андрій Іванюк – надз. хворих і Микола Думич – поряд.

Однак, щоб втримати стан 221 Відділу в першу чергу прислухався фінансовий секретар п. Тарас Шпікула. Докладчик Шпікула підкреслює, що треба заступити вибувших членів новими членами, при цьому напам'ятовує некорисні заходи декотрих членів, котрі бажаючи відійти з відділу, подають неправдиві мотиви. Він заапелював до присутніх подавати адреси тих родин і осіб, що не є заасекуровані в УНС з ціллю приєднання до 221 Відділу. Подав, що мав понад 150 телефонічних розмов, полагодив понад 300 кореспонденційних листів, вислав понад 700 повідомлень та 50 неділь у звітному році інкасував членські вкладки та їздив по хатах до тих членів, що довгий час залягають з вплатами членських вкладок. На кінець, п. Т. Шпікула закликав членів цікавитися більше працею відділу, зголошуватись до услуг Управи, ходити на Збори, підвищувати свої ubezpieczenia на вищі суми".

На подібну тему говорив предсідник 221-го відділу УНС і на Річних Загальних Зборах, що відбулися 26. січня 1962 р.

Протоколянт М. Гікавий написав у протокольній Книзі такий зміст промови п. Ф. Васильовського:

"Предсідник Управи п. Ф. Васильовський підкреслив, що що дає вже звіт про свою діяльність, як предсідник 221-го відділу УНС на протязі 25 років. Подає, що в минулому році померло багато членів, а деякі члени взяли переступні листи до інших відділів, спеціально для того, щоб збільшити членство відділів для вибрання делегатів на Конвенцію, або для того, щоб бути вибраним на Конвенцію, а при тому роблять самі собі кривду, бо не дістануть допомоги, яка їм належить з 221-го Відділу. 221-ий Відділ найкраще стоїть з усіх інших Відділів в Чикаго, бо дає допомоги тим всім членам, що дають свої внески на випадок хвороби і т. п. Дітей треба навчати до жер-

Наші українські соловейки, що навіть зимою пригадують весни...

Чикагський жіночий хор "Чайка", під диригентурою співочого серця мисткині Миросі Г'алан, що захоплює своїми виступами всю чикагську Україну.

твенности на народні цілі і щоб вони самі за себе платити за членські вкладки, якщо мають на це засоби і змогу. 1962 рік є конвенційний, а тому кожний член відділу мусить бути організатором 221-го Відділу. В УНСоюзі є найкращі поліси. Треба повідомляти про новонароджених дітей. Тому, що є великі залежності на невплачені членські вкладки, треба точно платити. Мусимо собі помагати в українських справах, а не покладати надію на чужих, а спеціально на конгресменів, сенаторів, які нас хвалять лише для того, щоб дістати наші голоси при виборах. Дав пояснення, хто має право бути вибраним на 25-ту Конвенцію УНСоюзу і радив вибрати таких делегатів, які на це заслужили. Делегати на 25-й Конвенції мають вибирати урядовців до Централі УНСоюзу. А що в Централі УНСоюзу може і будусь небажані для нас урядовці, та про те це не залежить від нас. Під кінець звіту п. Ф. Васильовський зазначив, що проти нього ведеться фальшива пропаганда, про його контакти з п. Куропасем".

Про "небажаних для нас урядовців" в Централі УНС і про "коншакти" Ф. Васильовського з п. Куропасем нічого більше з протокольних книг 221-го відділу не довідуємося. Знаємо тільки, що на заклик Ф. Васильовського, щоб делегатами на 25-ту Конвенцію УНС були вибрані найзаслуженіші члени 221-го відділу, членство своїми делегатами вибрало Івана Михальцевича, Марію Шпікулу, Михайла Канюка й Петра Куліша.

Дня 29. січня 1962 р. Правління 221-го Відділу УНС одержало листа від свого предсідника Ф. Васильовського, що він, після 25-літньої служби в УНС, зрікається головства в Братстві св. Степана. Що спонукало амбітного предсідника 221-го відділу залишити своє тверде й гірке крісло для свого заступника, Петра Куліша – знає тільки Всевишній Господь, Филип Васильовський і, можливо дехто з фінансового сектора нашого відділу.

Протокол місячних зборів членів 221-го відділу з 22. лютого 1962 р. справу предсідника Ф. Васильовського знову активізує.

"П. Шпікула відчитав лист до п. Ф. Васильовського Управи 221-го відділу в справі його резигнації з предсідателя нашого відділу, а пані Марія Шпікула відчитала відповідь п. Ф. Васильовського на лист Управи, що до його резигнації. П. Самиця жадає прочитати лист п. Васильовського по українські. П. І. Арлинський заявляє, що п. Васильовського зігноровано не вибравши на 25-ту Конвенцію УНС, а вибрали менше заслужених для 221-го відділу. І. Михальцевич підкреслює, що не є поважний закид п. Васильовського, що деякі

члени Управи не голосували за ним та що Васильовський висловився зневажливо про членів 221-го відділу."

У протоколі з Річних Загальних Зборів, що відбулися 20. січня 1963 р., знаходимо знову відгомін цієї смутної для союзової громади справи.

"Предсідник п. Д. Німилович вияснює, що п. Ф. Васильовський зрезигнував з головства тому, що його не вибрали на конвенцію УНародного Союзу в 1962 р."

Чи так воно насправді було – ні Ф. Васильовський, ні Іван Михальцевич не хочуть дати власних коментарів. У нашому громадському житті – це закорінене явище й всякі коментарі на цю тему злишні...

КАЙЗЕРДВАЛЬДСЬКЕ ЧУДО УКРАЇНСЬКОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ТЕХНІКИ

Українська дерев'яна церковця на передмісті Львова
що її з закутин Галицької Волости спровадив під Львів
Галицький митрополит Андрій Шептицький

Там, де є щось живе бувають нурти. Але нурти існують на це, щоб порушувати й удосконалювати живе. Жоден нурт небіжчика не зворушує. Він призначений тільки лежати й мовчати.

Іван Михальцевич, касир 221-го відділу УНС в Чікаго, живий і любить живо говорити

У протоколі з засідання Управи й Контрольної Комісії 221-го відділу УНС, що відбулося 17. листопада 1963 р., знаходимо такий його чорний нарциз:

– "Звіт з приводу 70-річчя Свободи зробив п. Т. Шпікула та підкреслив, що Свобода весь час обороняла українські справи яка обходить в 1963 р. свій ювілей, а УНС в 1964 р. а тому 221-ий відділ як найбільший відділ має цей ювілей в цим році відповідно відсвяткувати і заповнити салю на 300 осіб. п. І. Михальцевич висловився, що не має квестії що ми Свободу шануємо, а тому і більшість була за тим, що Свободу УНС разом урочисто відсвяткувати великим концертом і зробити виставку усіх видань "Свободи", але головній урядники цьому спротивилися, а тому він не піде на бенкет, а білет і три аплікації нових членів відішле до Головної Управи УНС. Організатор В. Гірняк апелює, що в ім"я "Свободи" п. Михальцевич зробив ревізію своїх думок, бо він є урядник найбільшого відділу а головні урядники УНС не є всі злі і вони є переходові в УНС. Рівнож висловилися інші присутні в справі цього бенкету, а на прикінці п. П. Куліш закликав присутніх купити білети і піти на бенкет "Свободи".

І касир 221-го відділу УНС в Чікаго напевно зробив ревізію свого становища тільки протокол цього не зафіксував. А шкода. Була б ще одна лекція, що нервами нічого не будеться, а обдуманю спокійною мислю, християнським підходом до справи та Шевченківським "братолюбієм"...

Великі роковини Батька Тараса Шевченка Братство св. Степана чесно вшанувало: пожертвувало 100 доларів на побудову Йому пам"ятника у Вашингтоні, взяло масову участь у великому концерті, що його улаштував у Чікаго Шевченківський Комітет під проводом Т. Шпікули та деякі його члени брали участь у відслоненні пам"ятника слави "Українському Гарібальді" з Моринець у Вашингтоні, що його довершив колишній президент ЗСА Д. Айзенгавер.

Чікагське 150-річчя з дня народження Шевченка – принесло на побудову Йому пам"ятника у столиці ЗСА 30 тисяч доларів. Чікаго знову показало, що воно вміє та чого хоче...

Це був великий осяг духових вальорів, трудолюбивости, самозабуття й організаційного мистецтва фінансового секретаря 221-го відділу УНС – Тараса Шпікули та його комітетового штабу.

Що Тарас Шпікула любить працювати – знаходимо багато тверджень у протокольних книгах, Ось Михайло Гікавий заготовує в 1963 р. таке: "а опріч того він виконував слідуочі уряди в організаціїх в 1962 р.: був головним радником УНС, предсідником дирекції дому відділів Українського Народного Союзу в Чікаго, Предсідником Окружного Комітету відділів УАС. Заступником предсідника Ліги американців українського походження. Предсідником Шевченківського ділового Комітету та Головою комітету похоронів генерала Івана Омеляновича – Павленка і прочі обов'язки"...

Далі не цитую. Для однієї людини думаю, досить громадського навантаження й досить доказів, що Тарас Шпікула гідний бути не тільки головним радним Централі Українського Народного Союзу...

Таких Шпікул українська нація породжує дуже мало. І тому дуже мало про нас знає вільний світ...

Я, як фабричний робітник і член 22 1-го відділу, пожертвував у великому Тарасовому 1964 році тільки 25 доларів на пам'ятник для Нього у Вашингтоні та написав на Його честь дві поезії. Перша була поміщена в програмі Чікагського Шевченківського Концерту й її чудово віддеклямувала добра місцева акторка й жінка помітної зверхності пані Лілея Цепинська.

Для історії нашого відділу подаю повний текст тієї поезії:

Теодор Курпіта

У ПОКЛОНІ КОБЗАРЕВІ

Вже літ 150 пройшло в нестримний час
Як, під тужливий шум козацької тополі,
Прийшов з Моринців він, аби, незрячих, нас
Вести крізь кров і смерть до Правди і до Волі.

Не злато й сребро та радість гордих слав
Господь йому поклав на серце розпростерте,
А дав йому той дар, що Синові Він дав:
Терпіти за народ і за народ померти.

Сам Бог з ним говорив і янгольським крилом
Замінював його слова в мечі двоєчні
І ще як вівці пас чужі він за селом,
То рвався до стовпів, що підпирають вічність.

Він вічно вічним жив і з-під його пера
Спливав наш гострий біль, замінений в рубіни,
І де він не бував — все шуми чув Дніпра
Та власне серце рвав терпінням України.

Пізнавши царський низ, він кликав до вершин,
Кричав до душ глухих, що віра в них погасла,
Щоб з жару і руїн будили Батурин
Та нищили вогнем шляхи на Переяслав

Заслуханий у біль і північну грозу,
Він звав увесь народ в єдинодушні лави,
Щоб з попелу і сліз підніс він свій тризуб
І черпав творчий гнів із чашки Святослава.

Усе його життя — терпіння за усіх,
Вся молодість в тюрмі, без слів і без одчаю,
І хоч сліпив його сибірський чорний сніг,
Він кликав у пурзі: Мучуся, та не каюсь ...

Як ворог тьми і пут — ненавидів Москву,
Що зруйнувала Січ і предків заповіді ...
І хоч закутий був — гримів до наших вух:
Борітеся, брати, і кайдани порвіте!

Звійшовши нам у кров, лишив він грізний світ
Незламний, мов граніт, живий все і нестертий,
І в спадку нам лишив свій сильний „Заповіт”
Що, де б ми не були, він не дає нам вмерти.

І вмерти нам не дасть великий дух жаги
До волі світлих брам, заклятий в його книзі,
Хоч в ярма нас кують і б'ють нас вороги
Та пророкують смерть нам наші рідні Кизи ...

Ми житимем, як він, великий наш Тарас.
Володар наших мрій і туги зрілий овоч,
Бо на сторожі він поставив біля нас
Безсмертне, як він сам, своє вогненне Слово.

Живи, пророче, нам. Ти з нами все і наш
Гартуй нас і веди на зустріч хмаролому.
Твоє святе ім'я, мов другий отчешаш,
Шептатимеш, йдучи звияжцями додому!

На свято відслонення пам'ятника Великому Тарасові в столиці вільного світу я написав поезію та передову статтю в кольоровому виданні "Чікагських Вістей", що їх я редагував, фінансувала Ліга Американців Українського Походження, а платив руками м'єра Володимира Ничая, мого стопроцентowego друга й приятеля, знову, виконуючий обов'язки президента Ліги, — невтомний Тарас Шпікула, фінансовий секретар нашого відділу.

Ось ці тексти, що їх фотографуємо з тієї чікагської газети:

ПІД ПАМ'ЯТНИКОМ У ВАШІНГТОНІ

МОВ ГЕРБ НЕЗКОРЕНОГО СВІТУ,
І СЯЙВО СОНЦЯ У ІМЛІ —
СТОЇШ ІЗ БРОНЗИ ТА ГРАНІТУ
НА ВАШІНГТОНОВІЙ ЗЕМЛІ ...
ЖИВИЙ ТИ ТУТ. ТИ ВТІК ВІД КАТА,
ЛИШИВ ДНІПРО І ЧИГИРИН,
ДЕ Б'ЮТЬ В ЛИЦЕ ТЕБЕ БАЙСТРЯТА
ЧУЖИХ І РІДНИХ КАТЕРИН ...
ТАМ СОРОК ЛІТ ТИ КЛИКАВ: ВСКУЮ ?
І БАЧИВ КРІЗЬ НІМІ СТЕПИ,
ЯК З МОСКАЛЕМ ТЕБЕ ФАЛЬШУЮТЬ
СВОЇ ВИШИВАНІ ЦАПИ ...
СЬОГОДНІ ТИ МІЖ НАС ... ТРИВОГА
ЗІЙШЛА З ПОХМУРОГО ЧОЛА ...
ЧУЖА ЗЕМЛЯ ТЕБЕ, ЯК СВОГО,
У СЯЙВО СЛАВИ ПРИЙНЯЛА.
ТОЖ СЛАВСЯ НАМ І «ЗАПОВІТОМ»
ШМАГАЙ І ЗІРКОЮ ЗОРИ,
ТА БРОНЗОЮ ДО СЕРЦЯ СВІТУ
ПРО УКРАЇНУ ГОВОРІ!

Т. Курпіта

ШЕВЧЕНКО З НАМИ

Побудова пам'ятника Шевченкові в Вашингтоні — це не лише один із найбільших культурно-політичних успіхів української еміграції в ЗДА, але й проречистий доказ, що український текст нашої боротьби за волю стає в світі загальнозрозумілий і світляне обличчя нашого Гарібальді з Моринець олаврилося в столиці вільного світу символом людської боротьби за Правду та засяло бойовим прапором всіх поневолених Москвою народів.

Через Шевченка світ пізнає нас, хто ми, яких батьків, ким, за що закуті.

У 1961 р. президент Кеннеді слушно заявив: Тарас Шевченко склав багатий внесок до культури, не тільки України, що її так пристрасно любив і вимовно описав, але цілого світу. Його твори є чудовою частиною нашої історичної спадщини.

Москалі творів Шевченка ніколи не любили і досі не люблять. Вони знають, що він їх ворог чи-сло один, що якби не він, — не було би України, Визвольних Змагань, Львова, Хусту, Українського Підпілля, ні теперішньої їхньої мороки з діяльні-стю української еміграції.

Але вони не мають із Шевченком виходу. Хто має Шевченка — той має Україну — твердив ко-лись Ленінові Скрипник і червоний московський шовініст наказав воз'єднати Батька Тараса. І во-з'єднали. За ціну України дали українцям пофаль-шованого Шевченка. Зробили з нього знечуленого раба атечества чужого, безбожника і предтечу московського большевизму. І гомоніла Україна, довго гомоніла Тримавши в своїх лапах Україну, вони змушені толерувати Шевченка.

Це, що відкрито в Москві пам'ятник Тарасові, свідчить ясно, що вона лякається завтрашнім України, що вона це робить із ненависти та жаху перед силою його слова, перед революційним про-

тимосковським мечем його вогненного «Заповіту». Перед тим, до чого кликав і за що карався Великий Кобзар України.

Та живого і правдивого Шевченка ми привезли з собою в своїх серцях і приміщуємо його в Вашингтоні. Від сьогодні він стає тут амбасадором вільної України і звідси говоритиме про її правду. Він на це велике становище має найкращі кваліфікації, бо ніхто в історії України не признавався в своїй любові до рідного краю так, як він:

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
За неї душу погублю.

Відтепер пам'ятник Великого Тараса в великій столиці говоритиме, що багнети, якими обсаджена Україна, видніють у В'єтнамі й Ляосі, що червоні сатанинські сили, які похлонули пів Європи, націлили свої дула на Злучені Держави, що за ідею, за яку він карався і помер — сьогодні вмирають американці по всьому світу. Звідси проситиме допомоги Україні.

У день відслонення його пам'ятника в Вашингтоні клонимо перед ним голови і тішимося, що наш Шевченко з нами.

До 1968 р., що ним замикаємо розслідування протокольних книг Братства св. Степана, його діяльність ціхує прикмета минулих десятиріч, років постійної допомоги поневоленій батьківщині та праці для добра Батька-Союзу.

Що наш відділ любив і любить все, що українське, хай послужить звіт Т. Шпікули про пожертви нашого відділу на народні цілі впродовж його дотеперішнього існування.

За 60 літ пожертвовано на:

РОЗХОДИ БРАТСТВА ЗА 60 РОКІВ

по кінець 1968 р.

Вкладки до УНС за членів і канц. видатки	1,191,497. 48
Допомога потребуєчим членам братства	23,448. 00
Кошти похоронів членів братства	14,689. 95
На церкву й школу св. Миколая в Чикаго	2,291. 12
На церкву св. Йосифа в Чикаго	255. 00
На Дім Відд. УНС в Чикаго	1,885. 00
На укр. цілі в Чикаго і в Америці	1,949. 09
На Православну церкву св. Володимира в Чикаго	140. 00
На укр. Сиротинець у Америці	212. 00
На УККА	1,061. 00
На потерпілих від повені в Україні	469. 00
На укр. студентів в Європі	230. 00
На політичних в'язнів в Європі	130. 00
На Укр. Фонд в часі Незалежності України	565. 38
На "Рідну Школу" в Україні	170. 00
На просвітні цілі в Україні	155. 00
На ЗУАДК в Америці	1.380. 00
На укр. Каледж в Стемфорді	340. 00
На укр. Семинар у Вашингтоні	105. 00
На Дім старців в Слотсбургу	220. 00
На Амер. Червоний Хрест	60. 00
На пресовий фонд "Свободи"	230. 00
На пресовий фонд "Веселки"	195. 00
На Союзівку	156. 00
На укр. Інвалідів	560. 00
На АБН в Чикаго	225. 00
На СУМА дім і оселю	545. 00
На Пласт в Чикаго	245. 00
На Укр. Музей в Чикаго	445. 00
На Укр. Університет в Німеччині	280. 00
На УПА	165. 00
На НТШ в Америці	275. 00
На Катедру Українознавства	100. 00
На Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні	135. 00
На Лігу АУП в Чикаго	210. 00
На КОДУС	50. 00
На укр. радіові передачі в Чикаго	150. 00

На Союз Гетьманців Державників	100. 00
На Комітет Поневолених Народів	30. 00
На видання Української Енциклопедії	25. 00
Рент за уживання залі	600. 00
Братські прапори	288. 25

Розходи за 60 років 1,246,262. 27 дол.

Фінансова господарка за 60 років існування 221-го Відділу УНС:

Прихід 1,270,546. 98

Розхід: 1,246,262. 27

Майно Відділу по кінець 1968 р. 24,284. 71 дол.

ДВІ ПРАВІ РУКИ ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ ТАРАСА

Ш П І К У Л И

Маруся Шпікула довголітня невтомна помічниця фінансового секретаря 221-го відділу УНС, загальною членством люблена дружина головного радного УНС Тараса Шпікули.

Іван Михальцевич довголітній обов'язковий касир 221-го відділу УНС, що знає, де і як льокувати відділові гроші, щоб вони приносили славу членам та українській справі.

Це гарні числа, але скільки у їхній зміст вложили своїх сердець і слів та заходів ті, що про необхідність тих проявів української правниці думали... Це були виняткові люди, що стояли в проводі нашого відділу, і які досьогодні не діждалися від нашого союзного членства найменшого слова подяки.

А їх треба хоч частково у цій книжці вшанувати. Тому для їхньої слави наводимо їхній реєстр:

ПРЕДСІДНИКИ 221 ВІДДІЛУ УНС В ЧІКАГО

Михайло Жидовський	1909—1910
Іван Гвоздь	1911
Гнат Ничай	1912
Микола Шабага	1913
Тимко Кривов"яз	1914 і 1922 і 1926
Петро Мотало	1915 — 1916
Іван Карпа	1917 й 1920 і 1932 — 1934
Макар Васильців	1918
Іван Чучман	1919
Дмитро Гой	1921
Мартин Барабаш	1927, 1929—1931 й 1935 — 1938
Михайло Берзак	1923 — 1925 — 1928
Филип Васильовський	1939 — 1958
Петро Куліш	1959 — 1968

ФІНАНСОВІ СЕКРЕТАРІ

о. Микола Струтинський і

М. Бабій	1908
Ісидор Костюк	1909 — 1910
Дмитро Кривий	1911
Тимко Кривов"яз	1912 — 1913
Іван Гайович	1914 — 1922 і 1927
Ілля Шпікула	1923 — 1925
Яків Квачан	1926
Василь Лоняк	1927 — 1928
Петро Лучків	1929 — 1930
Тарас Шпікула	1931 посьогодні
Марія Шпікула — поміч. фін. секр.	1949 посьогодні

КАСІРИ:

Андрій Гащак	1908
Петро Мотало	1909–1910
Дмитро Кривий	1911, 1913 і 1915
Михайло Яворський	1912
Іван Семчук	1914
Остап Бабій	1916 і 1918
Василь Дубас	1917 і 1920
Іван Драй	1919
Григорій Чикало	1921
Іван Чучман	1922
Ярослав Бас	1923 – 1932
Дмитро Кузьма	1933 – 1938
Онуфрій Дудчак	1939 – 1940
Олекса Любас	1941
Дмитро Максимюк	1942 – 1954
Іван Михальцевич	1955 до сьогодні

РЕКОРДОВІ СЕКРЕТАРІ

Іван Гайович і Михайло Городецький	1908 – 1912
Казимир Багачин	1913
Кирило Доскоч	1914
Дмитро Гой	1915 і 1917
Іван Карпа	1916
Михайло Онищук	1918 і 1921
Василь Чепіль	1919
Осип Козак	1920
Ілля Шпікула	1922 і 1923
Петро Гуральчук	1924
Роман Бойко	1925 – 1926
Григор Чикало	1927 – 1930
д-р Семен Кочій	1931
Василь Лоняк	1932
Тимко Кривов"яз	1933 1936 – 1938
Ілля Плетяк	1934

Григор Білецький	1935
Степан Куропась	1939 – 1940
Петро Лучків	1923, 1924, 1941, 1942
Михайло Баран	1943, – 1949, 1950, 1951, 1952
Степан Коцелко	1953
Михайло Гікавий	1954 – 1967
Карло Крайник	1968

С Е К Р Е Т А Р І 221 В І Д Д І Л У

що причинилися до його зросту

О. Микола Струтинський	зорганізував відділ	
Михайло Бабій приєднав	1908 році	30 чл.
Ізидор Костюк	1909–10	48
Дмитро Кривий	1911	23
Тимко Кривов"яз	1912–13	72
Іван Гайович	1914–22	144
Ілля Шпікула	1923–25	90.
Яків Квачан	1926	13
Іван Гайович	1927	12
Василь Лоняк	1927–28	33
Петро Лучків	1929–30	22
Тарас Шпікула	1931–68	1814

Багато причинився до зросту Відділу

орг. УНС Дмитро Білецький та такі урядовці й члени:

Дмитро Білецький	приєднав:	1949–54	725
Анна Васильовська		1949–61	216
Степан Куропась		1949–52	73
Дмитро Максим"юк		1950–54	33
Олекса Любас		1949–50	24
Іван Михальцевич		1957–68	36
Дмитро Той		1949–52	19
Андрій Іванюк		1959–	12
Катерина Гульчій		1952–54	15
Степан Коцелко		1952–56	10
Микола Сенчишак		1954–56	10

Іван Іванчук	1949–50	7
Петро Куліш	1962–66	14
Дмитро Німилович	1954–58	4
Михайло Загаєвич	1949–50	6
Теофіль Ольшанський	1963	20
Борис Шевченко	1962	3
Микола Денисюк	1962	3
Стефан Гавриш	1965	3
Іван Сапач	1959	4
Іван Бурдаш	1959	2
М. Дербуш	1959	2
Михайло Канюк	1962	1
Михайло Гікавий	1959	2
Онуфрій Дудчак	1951	1

За 60 років разом приєднано: 3546

З о р г а н і з о в а н о 3546

Відійшли, померли і пер. листом та виключені 1764

Померли впродовж 60 років 303

Відійшли з пер. листами і виключені 1461

Р а з о м 1764

Число членів з кінцем 1968 р. 1782

УРЯДОВЦІ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА
відд. Відд. 221 УНСоюзу в 1969 році:

Михайло Цісовський	—	предсідник
Михайло Ременюк	—	заст. предсідника
Тарас Шпікула	—	фін. секретар
Марія Шпікула	—	заст. фін. секретаря
Іван Михальцевич	—	касир
Карло Крайник	—	рекорд. секретар
Дмитро Німилович	—	контр. комісія
Роман Мартинюк	—	"
Петро Куліш	—	"
д-р Семен Кочій	—	тростис
Іван Карпа		"
Михайло Рошко	—	надз. хворих
Агафія Фіца	—	"
Олена Чуба	—	"
Василь Кушинський		"
Михайло Банах	—	прапорщик
Микола Думич	—	порядчик

РЕДАКЦІЙНА КОМІСІЯ

Тарас Шпікула
Іван Михальцевич
д-р Семен Кочій
Теодор Курпіта
Михайло Ременюк
Роман Мартинюк

Список цей неповний. Бракують ще імена тих, що сповняли завдання заступників предсідників нашого відділу, бракує листа членів контрольних комісій, тростисів — мужів довіря, відвідувачів хворих, хорунжих і порядчиків. Це були і є люди великого душевного формату, що безкорисно стояли і стоять на сторожі правди й добра української людини Заокеаном. Вони все робили й роблять, "щоб жила Україна", щоб наш Український Народний Союз в рамках УККА — був надалі квітником наших національних думок.

Високо оцінюючи їхню працю для братства св. Степана, їхніх імен не наводжу тільки через обмеженість місця та технічні труднощі. Славний Вінстон Черчил у своїй історії другої світової війни теж не подає всіх прізвищ десятників і сотників, що проламали гітлерівський Атлантийський Вал і зробили ЗСА провідником вільного світу.

Все ж слід згадати, що своєю працею в нашому відділі впродовж останніх 10 літ визначилися такі особи: І. Арлинський, М. Банах, І. Бурдаш, М. Гікавий, К. Гульчій, І. Дужанський, М. Думич, В. Дмитраш, Д. Забіяк, А. Іванюк, О. Дудчак, М. Канюк, К. Крайник, інж А. Кушинський, Г. Кулакевич, І. Куньо, Г. Кутко, В. Лучків, В. Мартинюк, В. Музика, Д. Німилович, М. Ольшанський, М. Ременюк, М. Рожко, І. Сапач, д-р Р. І. Смук, mgr. А. Стецюк, А. Фіца, М. Цісовський і О. Чуба.

В протоколі на 126-ій сторінці читаємо, що "п. Карпа підкреслив, що 221-ий Відділ іде вгору, що на протязі свого існування дав до Централі УНС заступника голови, радних і контролора і є найчисленнішим відділом союзовим".

Д-р Семен Кочій увесь ріст відділу завдячує виключно великій самопосвяті Тараса Шпікули. Тарас Шпікула говорить доктор — віддав себе нашому братству. Він не мав молодости. З дружиною Марусею вже 20 літ присвячує кожен неділю на збирання членських вкладок та на полагоджування союзових і суспільно-громадських справ.

Признаючи повну слушність достойному бесідникові, думаю, що головний радний УНС і наш фінансовий секретар пан Тарас Шпікула доживе до сторіччя існування відділу й буде наочним свідком надання членством братства св. Степана його заслуженого імени.

Тож слава звеличникам чину,
Що потом довершують чуд.
У світі лиш ті не загинуть,
Що прапором їхнім є труд.

Сталевий Володимирський хрест на цвинтарі парафії св. о. Миколая в Чикаго, посвячений 3. вересня 1939 р. з нагоди 950-річчя хрищення України.

/Світлив д-р С. Кочій/.

СПИСОК ТИХ ЩО ВІД НАС ВІДІЙШЛИ до 1939 р.

Бабух Олекса, Бойко Роман, Васильців Макар, Вошак Василь, Вашишин Дмитро, Гусір Михайло, Гриневецька Наталія, Грабик Михайло, Дубас Дмитро, Дубас Василь, Дубас Анна, Дем"янчук Марія, Зуль Теодор, Кутний Іван, Ковальчук Микола, Кацапир Матрона, Козак Йосиф, Кацапир Іван, Каспер Самуїл, Курчак Йосиф, Лоїк Петро, Мотало Петро, Молочник Андрій, Мадей Йосиф, Мацюк Василь, Петришин Василь, Павук Филип, Плетяк Ілля, Семків Теодор, Стефан Панько, о. Стецюк Василь, Сенік Петро, Стефанюк Михайло, Сенишин Микола, Тронд Войтіх, Худак Василь, Чучман Іван, Чучман Марія, Швець Михайло, Шевчук Едвард, Ярмора Фрїй

1940

Каменецький Теодор, Каменєцький Петро

1941

Дворник Михайло

1942

д-р Гриневецький Степан, Гавришкевич Василь, Шведа Михайло

Іванишин Степан, Мельник Михайло, Іващук Михайло

1944

Дригановський Богдан, Іванків Степан

1945

Дубас Катерина, Барабаш Маргин, Бас Петро, Тремба
Іван, Галас Степан, Ґура Микола.

1946

Микенко Семен, Ґудз Михайло, Ку чкуда Юрій, Френцан,
Марія, Канюга Катерина.

1947

Мотлюк Микола, Пилип"як Василь, Шиян Катерина, Піндяк
Теодор, Галан Стефан.

1948

Слабий Титус, Яворський Михайло, Канонік Семен, Шпак
Михайло, Буцяк Йосиф.

1949

Тронд Марія, Паславський Дмитро, Лоняк Василь,
Пилипів Микола, Кілер Василь, Гутман Михайло, Водзян-
ський Дмитро.

1950

Федун Василь, Дяк Франка, Овчаренко Сергій, Левтюх
Теодор (Ізидор), Стогрин Максим, Боднар Іван

1951

Стечишин Олексій, Риндик Мирослав, Куньо Дмитро, Де-
цик Анна, Іванишин Євдокія, Кориньовський Павло, Вав-
ришин Богдан.

1952

Ґенсьорський Степан, Кузьма Юстина, Капустяник —
Ксеня, Риндик Раґніда, Гасюк Андрій, Мудрик Іван, Зе-
леняк Михайло.

Андрус Люїза, Ткач Петро, Летвай Павло, Солтис Михайло, Павліш Емілія, Ґембус Михайло, Яворська Анна, Ждан Анна, Рипан Марія, д-р Васіян Юліян, Макар Ярослава.

1954

Татарин Іван, Голоський Антін, Канюґа Микола, Шиян Марко, Ільчинський Іван, Гук Теодор, Пап Карло д-р Легкун Дмитро, Капустяник Олекса, Барабаш Катерина.

1955

Інж. Сем"янчук Ілля, Дзигановський Михайло, Обух Володимир, Притула Анна, Кузьма Дмитро, Кравець Дмитро, Мурин Степан, д-р Онушкевич Михайло.

1956

Шпікула Ілля, Максим"юк Дмитро, Кривий Дмитро, Курпіта Ольга, Дзигановська Марія, Пітух Богдан, Рибак Остап, Сем Олександра, Каськів Марія, Рішовська Катерина, Водзянський Дмитро, Драй Іван, Панчук Михайло, Новицький Іван, Попадюк Теодор.

1957

Гайович Іван, Ткаліч Ольга, Гутман Пелагія, Будник Микола, Срібний Михайло, Головатий Павло, Вигнанський Мартин, Бабій Василь, Козак Микола, Пітух Юлія, д-р Рибка Ірина.

1958

Сень Дмитро, Бабій Остап, Дрозд Степан, Федун Йосиф, Горінь Василь, Мадей Володимир, Іванків Петро, Дудчак Онуфрій, Бурило Михайло, Целіх Ярослава, Онищук Михайло, Лучків Василь, Бас Михайло, Бикалюк Марія, Вайда Антін, Борис Юрій, Яськів Іван.

1959

Олійник Йосиф, Водзянський Микола, Дубик Василь, Рурка Михайло, Войціховський Василь, Горбаль Ксеня, Білецький Григорій, Андрейків Михайло.

1960

Ременюк Іванна, Сипко Мартин, Шиманський Іван, Дикий Михайло, Костирка Петро, Плешкевич Омелян, Матушак Йосиф, Сиротин Андрій, Марущак Микола, д-р Никорович Орест, Кучма Роман, Куриляк Орест.

1961

Кашуль Микола, Полюга Олекса, Баран Михайло, Вакульський Степан, Лесюк Йосиф, Герус Яків, Павлюк Ольга, Івашук Семен.

1962

Васильовський Микола, Мельник Ярослав, Маршалок Катерина, Сикелинда Микола, Смолинський Карло, Квачан Яків Задорожний Іван, Стангрет Семен, Шултс Єлисавета, Микитин Михайло, Костюк Адам. Сітарська Юлія, Дикий Володимир, Горінь Іван, Дячун Антоніна, Голоська Катерина.

1963

Шайда Іван, Татарчук Яків, Шило Валентина, Годованець Олена, Стефанюк Юліян, Дужанський Іван, Гринчишин Павло, Пилипів Анна, Гановська Галя, Гавльо Михайло, Солудчак Петро, Стронський Василь, Марущак Теодор, Нагорний Роман, Фришин Василь, Хава Іван, Арсеній Іван Сеньків Михайло.

1964

Демчина Петро, Гой Настя, Кочан Йосиф, Коць Франка, Забияк Дмитро, Коцур Ілля, Тимець Степан, Стен Катерина, Леськів Остап, Марцінковський Антін, Берестянська Стела, Марущак Іван, Шило Гордій, Шмігельський Андрій, Гой Дмитро, Дацьків Марія.

1965

Ірха Анна, Матвіїв Григорій, Тремко Михайло, Волковецький Микола, Чорній Йосиф, Каладзин Еміль, Чучман Олекса, Лецик Филип, Пелехович Богдан, Чикало Григорій, Білецька Текля, Барабаш Ольга, Василів Степан, Сенів Марія, Карпин Теодор, Федан Андрій.

1966

Іванишин Микола, Кулицька Леся, Бас Ярослав, Фришин, Хеомінія, Дубицький Юліан, Глинська, Марія, Марущак Текля, д-р Рижевський Володимир, Бригадир Роман, Світенький Петро, Ждан Яків, Шевченко. Борис, Гамерська Дарія, Строчук Микита, Цебрій Михайло, Кницикевич Микола.

1967

Децик Петро, Хом"як Софія, Шевчук Катерина, Масевич Василь, Курко Тома, Яворський Йосиф, Панчук Филиппа, Курко Іван, Лучків Петро, Гнатишак Микола, Лучків Іван, Шиян Петро, Дідик Петро.

1968

Пришляк Михайло, Наконечний Петро, Кузьма Йосиф, Івасишин Марія, Кучер Антін, Маколондра Юрій, Оленець Андрій, Бас Яків.

ЧЛЕНИ ПРИ ГРОБІ ЧЛЕНКИ

Теодор Курпіта, член 221-го відділу УНС, складає в березневу ніч кіш квітів на могилі своєї дружини, що їх одержав під час власного ювілейного літературного вечора, в Чикаго в 1966 р.

На фото: Т. Курпіта, сестра покійної Євгенія, та пані Степанія, дружина д-ра Семена Кочія.

/Світлив д-р С. Кочій/.

ВІТАЄМО ГРОМАДКОЮ ІЗ ШІСТДЕСЯТКОЮ

Тарас Шпікула
 Марія Шпікула
 д -р Тарас В. Шпікула
 Мирон Шпікула
 Антін Зборик
 Михайло Рачкевич
 Семен і Олена Чуба
 Петро Кулик
 Дмитро Миронців
 Іван Мазник
 Катерина Мазник
 Юрій Боберський
 Анастасія Боберська
 д-р Василь Стефурак
 Емілія Стефурак
 Роман Мартинюк
 д-р Роман Залуцький
 Сергій Ковальчук
 Марія Ковальчук
 Андрій Млак
 Віктор Шило
 Павло Шило
 Іван Гарлей
 Андрій Барич
 Катерина Барич
 Станислав Фурманюк
 Теодор Григор"як
 Григорій Хрм"як
 Іван Шпак
 Петро Бегінь
 Володимир Лизун
 Михайло Коваль
 Ігнатій Кутко
 Юрко Русняк
 Марія Сем"янчук
 Олена Сем"янчук
 Іван Г. Будин
 Роман Дмитерко
 Йосиф Апостол
 Олексе Кмищкевич
 Григорій Кучма
 Михайло Дерех
 Вероніка Дерех
 Юліян Позняк
 Петро Брагар
 Володимир Стаюра
 Василь Голод
 інж. Володимир Непіп
 Карло Крайник

Теодор Ткалич
 Григорій Панько
 Володимир Дубицький
 Микола Козицький
 Іван Романків
 Богдан Кашуба
 Петро Куліш
 Ольга Куліш
 Михайло Куліш
 Богдан Куліш
 Степан Куліш
 Михайло Ременюк
 Микола Бойко
 Олекса Півторак
 Іван Логуш
 Марія Логуш
 Ярослав Логуш
 Іван Лесняк
 Петро Глинський
 Ілля Федюк
 Василь Якуб"як
 Микола Личик
 Ярослав Лехнюк
 Юрій Лецик
 Михайло Чізда
 Софія Апостол
 Марія Цимбаліста
 Юрій Кравець
 Ярослав Кулина
 Михайло Білас
 Василь Милер
 Теодор Гембус
 Степан Пустовий
 Михайло Ключенко
 Микола Кордик
 Петро Осташ
 Богдан Півторак
 Іван Півторак
 Микола Думич
 Михайло Сверлик
 Параска Козяк
 Олекса Возняк
 Мирон Лепак
 Катерина Лепак
 Володимир Галізів
 Катерина Галізів
 Іван Бурдаш
 Степан Гордиський
 Людвик Попіль

Іван Паславський
 Іван Свитюк
 Іван Петруняк
 Михайло Рошко
 Василь Кушинський
 Катерина Кушинська
 Григорій Прокопович
 Йосифа Прокопович
 Михайло Цісовський
 Тереса Цісовська
 Христина Цісовська
 Степан Сербинський
 Михайло Ющак
 Анастасія Рачкевич
 Антін Букачик
 Ярослав Кравець
 Анна Кравець
 Микола Лушняк
 Теодор Чизбі
 Анна Склепінська
 Ярослав Струтинський
 Евстахія Струтинська
 Володимир Каськів
 Микола Стасюк
 Ярослав Чорномаз
 Ярема Годованець
 Анна Брагар
 Іван Ривак
 Петро Свитюк
 Володимир Засадвий
 Михайло Губка
 Тарас Губка
 Василь Гришко
 Андрій Іванюк
 Василь Андрус
 Ольга Андрус
 Микола Куновський
 Марія Куновська
 Евстахій Яворський
 Ярослав Комаринський
 Богданна Комаринська
 Микола Васевич
 д-р Іван Іванців
 д-р Мирослава Іванців
 Федор Никифорак
 Теодор Курпіта
 Євгенія Курпіта
 Параска Дубка
 Іван Михальцевич

У 60-РІЧЧЯ 221-ГО ВІДДІЛУ УНС В ЧІКАГО

КЛИЧЕМО

ЗА

ВЕЛИКИМ ТАРАСОМ

Членам Відділу

БОРІТЕСЯ -

ПОБОРЕТЕ!

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ В ЧІКАГО

Вітаючи Правління 221-го відділу УНС та його Членство
з нагоди 60-річчя існування Братства св. Степана, кличу:
*Змагаймося за велике. Хай ніколи наш перший відділ УНС
не буде другим.*

ТАРАС ШПІКУЛА

Головний радний УНС і фінансовий секретар
221-го відділу

ІЗ 60-РІЧЧЯМ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА

221-Й ВІДДІЛ УНС,

Щиро вітаємо

Д-р В. і Є. СТЕФУРАК

ЩІРІ ГРАТУЛЯЦІЇ ПРАВЛІННЮ Й ЧЛЕНАМ
БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА 221-го ВІДДІЛУ УНС

п е р е с и л а ю т ь

СТЕПАНІЯ і д-р СЕМЕН

КОЧІЙ

НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ

СКЛАДАЄ З НАГОДИ 60-РІЧЧЯ
БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА

Д-р П. НАДЗІКЕВИЧ із ДРУЖИНОЮ
2216 West Chicago Ave.

*Не схиляйте вділ прапора,
А держіть його високо!
Б. Ленкий*

Вітаю з 60-річчям найбільший відділ УНС ім. св. Степана
в місті Чікаго й бажаю йому найкращих успіхів в його
великій роботі для добранашої національної спільноти

Д-Р ТАРАС ШПІКУЛА

*З нагоди 60-ліття існування Вашого 221-го Відділу УНС
ім. св. Степана прийміть побажання ще кращих успіхів у майбутньому*

від найстаршого 106-го відділу УНСоюзу – Братства
св. о. Миколая в Чікаго
А. Іванюк – предсідник
І. Карасейчук – заст. предсідника
М. Попіль – касир
В. Ничай – секретар
І. Дидьо – член Управи
М. Кекиш – член Контр. Комісії
П. Гнатів – "
В. Кловатий – "

СВ. ЮРІЙ ВІТАЄ СВ. СТЕПАНА

ІЗ 60-ЛІТНІМ ЮВІЛЕЄМ!

379-ий Відділ УНС ім. св. Юрія в Чікаго

предсідник – *БОГДАН КАШУБА*

З усіма членами Правління

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ КЛЮБ В ЧІКАГО

засилає палкий привіт Правлінню й членству 221-го відділу
УНС з нагоди його 60-річчя. Хай завжди Правда просвічує,
Ваш шлях у праці й наповняє Ваші серця вірою в Перемогу
добра над злом

2234 W. Chicago Ave.

*Теодор Томків, президент
з усіма членами Правління*

Спілька Української Молоді Америки

Осередок ім. М. Павлушкова в Чикаго

*Із 60-річчям існування 221-го відділу УНС
ім. св. Степана в Чикаго засилає Правління й Членству,
свої гарячі вітання. Хай 60-річчя принесе Відділові
60 тисяч членів для добра Української Правди.*

*З нагоди 60-річчя Б-ва св. Степана Відд. 221 УНСоюзу
складає щирий привіт та бажає якнайкращих досягнень
в грядучому*

д-р ІВАН ЛЕСЕЙКО

ST. STEPHEN'S BROTHERHOOD BRANCH 221 - UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION CHICAGO, ILLINOIS

Sincere thanks and appreciation is extended to all
subscribers, solicitors, members, and friends for
their cooperation, response, and whole-hearted
support in compiling, editing, and publishing this
Jubilee Book.

St. Stephen's Brotherhood
Branch 221 of the
Ukrainian National Association

НАЙКРАЩИХ УСПІХІВ У ВАШІЙ ПРАЦІ

адв. Юліян КУЛЯС

ВІТАЮ Й БАЖАЮ ВЕЛИКИХ УСПІХІВ У ЧЕРГОВІЙ 50-ти

2405 W. CHICAGO AVE.

Іван БУРДАШ

ЩИРО ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ та бажаємо великих успіхів
у майбутньому

TUMAN'S TAVERN

2159 WEST CHICAGO AVENUE

ЗРОСТАЙТЕ Й ВЕЛИКОГО БАЖАЙТЕ!

Д-р Мирослав КОЛЕНСЬКИЙ

ЯКНАЙКРАЩИХ УСПІХІВ НА БУД УЧЕ

JERRY'S LOUNGE

2053 West Chicago Ave Тел. 733-9449

ЩАСТИ БОЖЕ!

MICHAEL DIDUCH

NATIONAL 2-3952

**DIDUCH'S UPHOLSTERY &
FURNITURE CO.**

CUSTOM MADE FURNITURE
RE-UPHOLSTERING . . REPAIRING
5945 W. GRAND AVE.

Слава Основникам, Правлінню й Членам 221-го Відділу УНС

DENTAL LABORATORY

I. SKOMOROCH

2006 W. CHICAGO AVENUE

НА МНОГАЯ ЛІТА! Кличе Членам 221-го відділу УНС

SOLITZ PRESCRIPTION PHARMACY

BR 8-6336

857 N. Western Avenue, Chicago

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ ЗАСИЛАЄ 221-ому ВІДДІЛОВІ УНС

— Загальна Асекурація —

JOSEPH DATZKO

2228 W. Chicago Ave.

BR 8-0194 & AL 2-4195

Обезпечення всіх родів:

Авта, доми, хатня обстановка,
нещасливі випадки (шпитальне) на життя та інші.

НА СЛАВУ БОГОВІ Й БАТЬКІВЩИНІ

ХАЙ ЗРОСТАЄ НАШ ВІДДІЛ !

Д-р Роман І. СМУК

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

ДАЛЬШОГО

РОЗВИТКУ

адв. І Л Л Я М У Л А

Гратуляції й побажання Братству св. Степана,
221-го відділу УНС

від І. КОВАЛЬЧУКА і М. ЛІЩИНСЬКОГО

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.

2222 W. Chicago Ave., Chicago Ill., Tel: BR 8-6966

Висилка пачок в Україну та до інших країн Європи

ІЗ ВІРОЮ ВПЕРЕД!

Кличе Всім Членам 221-го Відділу УНС

СТЕПАН КОЦЕЛКО і ДМИТРО БІЛОЦЕРКОВИЧ

ВІТАЮ ЧЛЕНІВ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА ТА ЙОГО
ПРАВЛІННЯ З НАГОДИ ЙОГО 60-РІЧЧЯ.

Хай Господь допомагає Вам у Вашій праці для добра
в світі.

Ted Przybylo Polonaise

6839-45 Milwaukee Avenue

Phone: Ni 7-9852

Niles, Illinois

ВІТАЮ Й ГРАТУЛЮЮ!

ХАЙ ЖИВЕ СЛАВА УКРАЇНИ!

Sunny's Sipka Florist

939 NORTH WESTERN AVENUE Tel. BR 8-7890

СЛАВА

СЛАВНОМУ

ВІДШЛОВІ

RES. 533-7997

BUS. 342-8878

S. KINIAK
A-1 Paint Store

WE CARRY BENJAMIN MOORE PAINTS
Floor Sanding and Refinishing

2430 W. CHICAGO AVE.

CHICAGO, ILL. 60622

ВЕЛИКИХ УСПІХІВ У ДАЛЬШІЙ ПРАЦІ
ДЛЯ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА

б а ж а є

ZECHMAN LUMBER COMPANY

LUMBER

MILLWORK

BUILDING MATERIALS

400-430 N. Damen Ave.

All Phones: SEly 3-6600

Вітаємо Правління й Членство 221-го Відділу УНС

ХАЙ ГОСПОДЬ ВАС УСЕ ВЕДЕ ВПЕРЕД!

VENETIAN MONUMENT Co.
Quality Memorials

MAIN OFFICE AND FACTORY
523 25-27 N WESTERN AVE
CHICAGO 12, ILL.

Phone: TAYlor 9-9622

*Із 60-річчям життя й плодотворної діяльності 221-го відділу
УНС ім. св. Степана в Чикаго
засилаємо Його Правлінню й Членству
свої щирісердечні вітання й побажання великих успіхів
у грядучому*

ВАСИЛЬ І БОГДАН МУЗИКИ

FUNERAL HOME

2151-57 W. Chicago Ave. Tel.: CA 7-1222, BR 8-7767

*Із нагоди 60-літнього ювілею Братства св. Степана, 221-ий
Відділ Українського Народного Союзу, в Чикаго
бажає йому ще більших успіхів у майбутньому*

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ
ВІДДІЛІВ УНС ІЛІНОЙСЬКОЇ ОКРУГИ В
ЧІКАГО

М. Олек — голова
І. Кравчишин — містоголова
М. Кузик — секретар в українській мові
О. Козак — секретарка в англійській мові
В. Бережан — касир

ІЗ ПРИВОДУ 60-ЛІТНЬОГО ІСНУВАННЯ
Братства св. Степана, відділ 221-ий УНС, в Чикаго
щирі побажання найкращих успіхів у союзній праці
Управі Відділу й Усьому Членству

б а ж а є

ДИРЕКЦІЯ ДОМІВ ВІДДІЛІВ УНС У ЧІКАГО

Т. Шпікула — предсідник
Василь Ваків — рекорд. секретар
Карло Крайник — касир
Іван Михальцевич — заст. предсідника
Василь Семків — фінанс. секретар

Члени Президії й Контр. Комісії:

Михайло Семків	Правний радник — д-р Роман Смур
Марія Шпікула	Михайло Попіль
Лев Боднар	Володимир Ничай
Федір Деніга	Михайло Цісовський

НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ

складає

*для Братства св. Степана, відділ 221-ий Українського
Народного Союзу, в Чикаго з нагоди його 60-літнього*

ювілею

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА КАТЕДРА СВ. МИКОЛАЯ

о. прелат Петро Леськів

о. шамбелян Ярослав Свищук

о. Тома Глен

о: Василь Білінський

Із радісним 60-річчям праці для українського Народу
найщиріші побажання дальшого розквіту та щедрих Божих ласк
для Правління Відділу і Усього Членства Братства св. Степана
Відділ 221-ий УНС в Чикаго,

засилає

*Редакція "Нової Зорі" та Провід
Екуменічного Центру св. Атанасія
в Чикаго*

*Щира подяка Фундаторам, Шановним Авторам, Товариствам,
Підприємцям і Членам нашого Відділу, що причинилися до
видання цієї ювілейної книжки*

Правління Братства св. Степана,
221-ий Відділ УНС, в Чикаго

ДО ДОБРА І КРАСИ!

Кличе в 60-річчя 221-го Відділу УНС

Українсько-Американське Кооперативне Товариство

“САМОДОПОМОГА, ІНК.”

що веде відпочинкову оселю в Равнд Лейку

та харчову крамницю в Чікаго

при

2206 W. CHICAGO AVE.

— Telephones: —

252-2793 — 252-9092

Із 60-річчям відділу УНС ім. св. Степана
вітає Достойне Правління та його Шановне Членство

дирекція

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Щадничо-Позичкова Спілка

„ П Е В Н І С Т Ь ”

936 N. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL.

TEL.: SP 2-4500

Ощадности кожного konta обезпечені до 15,000.00 дол.

Агенцією Федерального Уряду

Federal Savings & Loan Insurance Corporation.

- Даємо позички на купно і на праву до мів;
- Видаємо чеки і грошеві перекази;
- Гриймаємо всі домашні рахунки за газ, електрику, воду ітд.
- Безплатне паркування.

ІЗ 60-РІЧЧЯМ БРАТСТВА СВ. СТЕПАНА

ВІДДІЛ 221 УНС

ВІТАЄМО Й БАЖАЄМО ДАЛЬШИХ
УСПІХІВ В КОРИСНІЙ ПРАЦІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДУ.

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА
“САМОПОМІЧ”**

ОЩАДЖЕННЯ –

**важливий засіб виховування молодого
покоління**

ЗАОЩАДЖУЙТЕ ПОСТІЙНО

2351 West Chicago Avenue, Chicago 22, Illinois, USA.

NUmboldt 9-0520

4½% ОПРОЦЕНТУВАННЯ ВКЛАДІВ (платне двічі на рік)

**“КОЖНА СУМА ВКЛАДУ ВРАЗ З УСІМА ФОНДАМИ
МАЄ СВОЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”.**

Редакційна Колегія цього скромного збірника про життя й діяльність 221-го відділу Українського Народного Союзу ім. св. Степана в Чикаго широко вітає Його Шановне Правління й Дороге Членство з нагоди 60-річчя існування відділу й засилає свою велику подяку панові Филипові Васильовському, довголітньому його передсідникові, та невідомому фінансовому секретареві відділу головному радному УНСоюзу, панові Тарасові Шпікулі, що за їхнім старанням перша його частина була написана і опублікована в 1959 р. в нашому союзовому щоденнику "Свобода".

За написання другої частини та теперішній її друк належить велике признання знову п. Тарасові Шпікулі, що, дослівно, жив появою цього збірника, п. д-р Семенові Кочієві, що безкоштовно заосмотрював нас цінним ілюстративним матеріалом із життя українського Чикаго, сеньйорові 221-го відділу УНС п. Іванові Карпі, недавньому передсідникові відділу п. Петрові Кулішеві, теперішньому передсідникові п. М. Цісовському, його заступникові п. М. Ременюкові, рекордовому секретареві відділу п. Карлові Крайникові й іншим патріотичним членам 221-го відділу, що в міру своїх сил і спромог допомагали нам у нашій праці.

Хай Всевишній Господь винагородить їхній труд своєю великою милостю й благодаттю, а наша спільна праця хай причиниться до слави Тих, що за горами й морями воювали за велич України.

За Редакційну Колегію
221-го відділу УНС
в Чикаго

ТЕОДОР КУРПІТА

ЗАПИСКИ:

